

**Advokaters erstatningsansvar
ved gennemførelse af
advokatundersøgelser**

Kandidatspeciale

Lina T. Troung

Titelblad

Dansk titel:	Advokaters erstatningsansvar ved gennemførelse af advokatundersøgelser
Engelsk titel:	Lawyers' Liability in Connection with the Conduct of Lawyer-Led Investigations
Fagmodul:	Kandidatspeciale (30 ECTS)
Fagområde:	Erhvervserstatningsret
Universitet:	Aalborg Universitet
Uddannelse:	Jura
Semester:	10. semester
Forfatter:	Lina Thanh Troung
Vejleder:	Gitte Søgaard
Afleveringsdato:	13. maj 2026
Omfang:	133.460 anslag

Ordoptælling	
Statistik:	
Sider	60
Ord	18.659
Tegn (uden mellemrum)	114.984
Tegn (med mellemrum)	133.460
Afsnit	226
Linjer	1.564
☐ Medtag fodnoter og slutnoter	

Abstract

The purpose of this thesis is to examine the current law concerning lawyers' liability in damages toward third parties in connection with the conduct of lawyer-led investigations in Denmark.

The thesis applies the legal dogmatic method and includes an analysis of legislation, preparatory works, the Code of Conduct for Lawyers, legal literature, guidelines on attorney-led investigations, as well as case law from the Disciplinary Board and the courts. The analysis is based in particular on the cases regarding Løkken Sparekasse (case no. 2010-02-0540 and 2010-02-0541), Sankt Annæ Gymnasium (case no. 2022-2241 and 2022-2423), and the Jes Dorph case (U 2026.867 H). Furthermore, the thesis examines the significance of lawyers' professional liability insurance and the Danish Bar and Law Society's insurance scheme for third parties' prospects of obtaining compensation for losses.

It is concluded that lawyers conducting lawyer-led investigations, as a general rule, do not incur liability in damages toward third parties, as lawyers act on behalf of and in the interests of their clients. However, the Danish Supreme Court's judgment in U 2026.867 H demonstrates that liability may exceptionally be imposed where special circumstances exist. Additionally, a breach of good legal practice under Danish law is not in itself sufficient to establish liability in damages, although such breach may form part of the assessment of whether the lawyer acted negligently. Claims brought by third parties are not excluded by the principle of privity of contract but require that the general conditions for liability in damages are satisfied. Finally, insurance coverage is found to be of significant importance for third parties' ability to obtain compensation for their losses.

Indholdsfortegnelse

DEL I. Indledende	1
1. Indledning	1
2. Problemformulering.....	1
3. Afgrænsning.....	1
4. Metode	2
4.1 Retskildemæssige overvejelser	2
4.1.1 Lov.....	2
4.1.2 Forarbejder	3
4.1.3 Retspraksis	3
4.1.4 Retssædvaner og -grundsætninger.....	4
4.1.5 Retslitteratur, vejledninger og god skik-normer.....	5
DEL II. Baggrundsviden.....	6
5. Almindelige erstatningsretlige betingelser	6
5.1 Tab.....	6
5.2 Ansvarsgrundlag.....	7
5.3 Kausalitet	8
5.4 Adækvans	9
6. Professionsansvaret	10
6.1 Definition	10
6.2 Ansvar overfor tredjemand	11
7. Advokatprofession	13
7.1 Advokatprofessionens tilblivelse og kvalifikationskrav	13
7.2 Advokatens forpligtelser	15
7.2.1 De advokatetiske regler.....	15
7.2.2 God advokatskik.....	15
7.2.3 Tegne forsikring.....	16
7.3 Advokatens opgaver	19
7.4 Ansvarsvurdering og bevisbyrderegler	19
8. Advokatundersøgelser.....	22
8.1 Definition	22
8.2 Advokatundersøgelsens aktører	24
8.3 Klientopdraget og kommissoriets indhold	25
8.4 Advokatens forpligtelser og de berørte samt involveredes rettigheder	25

8.5 De advokatetiske regler i forbindelse med udførelse af advokatundersøgelser.....	28
9. Klage- og tilsynsinstanser	29
9.1 Advokatsamfundet og Advokatrådet	29
9.2 Advokatnævnet og domstolene	29
DEL III. Analyse.....	32
10. Analyse af udvalgt retspraksis	32
10.1 Løkken Sparekasse-sagen (ANK sagsnr. 2010-02-0540 og 2010-02-0541)	32
10.2 Sankt Annæ Gymnasium (ANK sagsnr. 2022-2241 og 2022-2423)	36
10.2.1 Vurdering af adgang til varetagelse af interesser.....	36
10.2.2 Vurdering af 'uvildig' advokatundersøgelse.....	38
10.2.3 Vurdering af den ene advokats tavshedspligt	39
10.2.4 Opsamling af SAG-sagen	40
10.3 Jes Dorph-Petersen (U 2026.867 H).....	41
10.3.1 Landsrettens afgørelse.....	41
10.3.2 Højesterets afgørelse.....	44
10.3.3 Opsamling af Jes Dorph-sagen.....	48
10.4 Sammenligning af Løkken Sparekasse-, SAG- og Jes Dorph-sagen.....	50
10.5 Betydningen af forsikring ved erstatningsansvar overfor tredjemand	52
10.5.1 Manglende tegning af ansvarsforsikring.....	52
10.5.2 Manglende anmeldelse af krav	53
10.5.3 Manglende dækning.....	55
10.5.4 Opsamling af forsikringens betydning.....	57
DEL IV. Afsluttende	59
11. Konklusion	59
Litteraturliste.....	61
Love og bekendtgørelser	61
Forarbejder	61
Afgørelser	61
Advokatnævnets kendelser	61
Juridiske artikler	62
Retslitteratur	62
Internetkilder	63
Andet.....	64
Bilagsoversigt.....	64

DEL I. Indledende

1. Indledning

De tiltagende sagsbehandlingstider ved de danske domstole antages at medføre en øget anvendelse af advokatundersøgelser som et alternativt redskab til at afdække et hændelsesforløb og foretage retlige vurderinger i komplekse sager, hvor en hurtig afklaring og løsning er at foretrække. Advokatundersøgelser forekommer i mange forskellige udgaver afhængigt af omstændighederne og undersøgelsens formål, men særligt sager om økonomiske forhold eller seksuel chikane og krænkelse ses en tendens, hvor virksomheder og myndigheder i stigende omfang antager advokater til at gennemføre advokatundersøgelser med henblik på at vurdere, hvorvidt der kan placeres et ansvar og iværksættes en mulig reaktion på det, som undersøgelsen fastslår. Da advokatundersøgelser er et relativt ureguleret retsområde, er det ikke reguleret ved lov, men bygger derimod på retspraksis og vejledende retningslinjer. Dette betyder, at rammerne for gennemførelsen af sådanne undersøgelser ikke er klart afgrænset. Selv om advokaten er antaget af en opdragsgiver, indtager advokaten en særlig rolle ved gennemførelse af advokatundersøgelser, hvilket indebærer, at advokaten må udvise hensyn til alle involverede parter, der indgår i advokatundersøgelsen, heriblandt tredjemand. I dansk ret er det efterhånden afklaret, at en advokat kan ifalde erstatningsansvar overfor sin klient, hvorimod retstilstanden synes mere uafklaret overfor tredjemand. Dette gør sig gældende ved gennemførelse af advokatundersøgelser, idet advokatens vurderinger ofte kan få direkte betydning for tredjemand. Dette leder til spørgsmålet om, hvorvidt en advokat kan ifalde et erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser. Senest har Højesteret taget stilling til spørgsmålet i U 2026.867 H, hvilket giver anledning til en nærmere undersøgelse af retstilstanden på området. Specialet har derfor til formål at analysere gældende ret vedrørende advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser.

2. Problemformulering

En analyse af gældende ret vedrørende advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser.

3. Afgrænsning

Af hensyn til specialets omfang og med henblik på besvarelse af problemformuleringen, er det nødvendigt at foretage en række afgrænsninger. Specialet behandler alene advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser efter dansk ret. Komparative perspektiver til fremmedret og det europæiske advokatsamfunds CCBE's model for

advokatetiske regler inddrages derfor ikke. Derudover er specialet afgrænset til det deliktsretlige forhold mellem advokaten og tredjemand. Specialet omfatter således ikke advokatens kontraktretlige ansvar overfor klienten eller en generel behandling af advokaters professionsansvar uden for advokatundersøgelser. Afgørelser vedrørende advokatens ansvar overfor klienten vil dog blive inddraget i det omfang, det har betydning for behandlingen af tredjemands mulighed for at opnå forsikringsdækning. Der foretages således ikke en selvstændig analyse af forsikringsaftaleloven eller det forsikringsretlige forhold mellem forsikringstager og forsikringsselskab, men derimod på forsikringsdækning efter reglerne i Advokatsamfundets vedtægter samt tredjemands mulighed for at opnå dækning ved et eventuelt erstatningsansvar.

4. Metode

Til besvarelse af specialets problemformulering anvendes den retsdogmatiske metode til at beskrive, analysere og systematisere gældende ret.¹ Metoden indebærer således en systematisk gennemgang og fortolkning af relevante retskilder med det formål at fastlægge retstilstanden og bidrage med nye og relevante perspektiver på området.² I den forbindelse vil relevante retskilder derfor først blive identificeret og dernæst analyseret med henblik på at fastslå indholdet af de gældende regler.

4.1 Retskildemæssige overvejelser

I specialet anvendes forskellige retskilder såsom relevant lovgivning, lovforarbejder og retspraksis. Ifølge retskildelæren indplaceres disse retskilder i en hierarkisk opbygning, som traditionelt indbefatter loven, retspraksis, sædvaner og forholdets natur.³ Mængden af retskilder, der omhandler advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser, er begrænset, idet området ikke er direkte fastsat ved lov. Som følge heraf har det inden for specialets afgrænsning været nødvendigt i væsentligt omfang at inddrage retslitteratur og retspraksis fra beslægtede retsområder med henblik på at identificere, belyse og kvalificere de relevante problemstillinger. Specialets anvendte retskilder gennemgås nærmere nedenfor.

4.1.1 Lov

Efter retskildelæren udgør loven den øverste retskilde i retskildehierarkiet og har derfor forrang forud for de øvrige retskilder i national ret. Ud fra den retlige trinfølge indebærer dette, at grundloven har

¹ Munk-Hansen, 2021, s. 14

² Ibid.

³ Munk-Hansen, 2021, s. 17

forrang for love, og love har forrang for bekendtgørelser og retspraksis.⁴ I specialet tages der udgangspunkt i retsplejelovens bestemmelser om advokater, herunder særligt retsplejelovens (herefter omtalt ”RPL”) § 126, stk. 1, om god advokatskik.

4.1.2 Forarbejder

Lovens forarbejder i form af bemærkninger til Lovforslag nr. L 150 til Lov om ændring af retsplejeloven⁵ indgår tillige som et væsentligt fortolkningsbidrag til at forstå hensigten bag lovens bestemmelser. Disse forarbejder skal forstås som retligt vejledende materiale, som kan bidrage til at afklare retstilstanden på området,⁶ og som derfor kan betragtes som en egentlig retskilde.⁷

4.1.3 Retspraksis

Retspraksis er en af de andre traditionelle retskilder, idet domstolene anses for at udøve en retsskabende og lovfortolkende virksomhed.⁸ I modsætning til lovgivning er domme konkrete og kan både bidrage til forståelsen af en lovregel eller udvikle nye regler.⁹ Som udgangspunkt er domme bindende for parterne af den konkrete sag.¹⁰ I nogle tilfælde kan domme have ”præjudikatværdi” eller ”præjudikatvirkning”, hvilket indebærer, at der dannes præcedens for den fremtidige retstilstand i tilsvarende sager mellem andre parter. I litteraturen er det anført, at en doms præjudikatværdi afhænger af dens præmisser. Hvis præmisserne alene vedrører bevisbedømmelsen i den konkrete sag, vil dommen typisk have begrænset eller ingen præjudikatværdi. Omvendt gælder det, at hvis præmisserne indeholder udtalelser om retstilstanden på et område, kan dommen tillægges præjudikatværdi og indgå som en retskilde ved fastlæggelsen af gældende ret.¹¹ Dette er særligt relevant i nærværende speciale, hvor retspraksis omfatter både domstolsafgørelser og kendelser afsagt af Advokatnævnet med henblik på at fastlægge gældende ret. Særligt domspraksis skal tillægges betydelig retskildemæssig værdi, men en nævnskendelse afsagt af Advokatnævnet antages at have samme retskildeværdi som en dom, hvis kendelsen er truffet i nævnets plenum, idet Advokatnævnet

⁴ Munk-Hansen, 2021, s. 17

⁵ Lovforslag nr. L 150, Folketingstidende 1981-82, 2. samling, tillæg A

⁶ Schaumburg-Müller m.fl., 2025, s. 109

⁷ Munk-Hansen, 2021, s. 15 ff.

⁸ Munk-Hansen, 2021, s. 65

⁹ Høilund, 2025, s. 65 ff.

¹⁰ Schaumburg-Müller m.fl., 2025, s. 90 ff.

¹¹ Hansen, Werlauff, & Petersen, 2022, s. 159 ff.

eksempelvis består af en højesteretsdommer som formand, og nævnets praksis bygger på en juridisk retskildeanvendelse, som burde føre til afgørelser af samme indhold som domstolene.¹²

Det er begrænset, hvad der findes af retspraksis vedrørende problemstillinger om advokatundersøgelser, hvorfor der som nævnt er inddraget retspraksis fra lignende områder. Dette omfatter eksempelvis inddragelse af nævnskendelser vedrørende advokaters lovpligtige ansvarsforsikring eller andet, der kan belyse indholdet af 'god advokatskik'. Retspraksis inddrages som fortolkningsbidrag og i et vist omfang analogt inden for området, da retspraksis ikke direkte vedrører retstilstanden overfor tredjemand, og fordi ansvarsvurderingen i både kontrakt- og deliktsforhold tager udgangspunkt i samme faglige standard. En analog anvendelse er imidlertid forbundet med en vis usikkerhed, idet retspraksis typisk angår konkrete tvister indenfor kontraktforholdet mellem advokat og klient. Retspraksis anvendes således med forbehold for, at det er usikkert, i hvilket omfang udfaldene vil kunne overføres til retstilstanden overfor tredjemand.

4.1.4 Retssædvaner og -grundsætninger

Derudover benyttes retssædvaner som retskilde. Retssædvaner har særlig betydning i forhold til behandlingen af culpabedømmelsen, der ikke er udtrykkeligt lovreguleret, men i vidt omfang udspringer af retspraksis.¹³ En retssædvane beskrives som "*en adfærd, der er fulgt almindeligt, stadig og længe, i den overbevisning, at man er retligt forpligtet og berettiget hertil.*"¹⁴ Det forekommer således ved culpabedømmelsen, hvor domstolene ved fastlæggelsen af den erstatningsretlige, forsvarlige adfærd på et givent område lægger vægt på, hvordan der normalvis ageres inden for det pågældende område.¹⁵

Endvidere anvendes retsgrundsætninger, som kan være et princip eller en uskreven retsregel, uden at der foreligger en afgrænsning af disse begreber.¹⁶ I specialet drejer det sig eksempelvis om relativitetsprincippet, kontradiktionsprincippet m.m. I litteraturen er der ikke enighed om, hvorvidt retsgrundsætninger anses for en særskilt retskilde, men det er utvivlsomt, at disse er udledt og indgår i retspraksis.¹⁷ I så fald indgår de i specialet som et fortolkningsbidrag til fastlæggelsen af gældende ret.

¹² Andersen, 2022, s. 125

¹³ Hansen & Werlauff, & Petersen, 2022, s. 137 ff.

¹⁴ Evald, 2019, s. 53 og Ehlers, 2020, s. 43

¹⁵ Ehlers, 2020, s. 43 f.

¹⁶ Munk-Hansen, 2022, s. 380 ff.

¹⁷ Munk-Hansen, 2022, s. 381

4.1.5 Retslitteratur, vejledninger og god skik-normer

Ud over de nævnte traditionelle retskilder vil specialet i høj grad beskæftige sig med retslitteratur, vejledninger og god skik-normer. Juridisk litteratur betegnes ikke som en retskilde.¹⁸ Dette kan forklares ved, at den juridiske litteratur ikke er retsskabende, men derimod kan bruges til at klarlægge, hvilket retligt indhold, der kan udledes af de egentlige retskilder.¹⁹ Tilsvarende gælder for vejledninger, som blot anses som vejledende retningslinjer, der ikke skaber en retlig pligt til at følge dem. Omvendt bidrager vejledninger til at fastlægge retstilstanden, og de kan derfor have stor betydning for retlige afgørelses udfald inden for et fagområde.²⁰ Selvom retslitteratur og vejledninger ikke er retskilder, idet hverken advokater eller domstolene er bundet af dette, vil disse derfor blive anvendt i specialet som fortolkningsbidrag til forståelsen af gældende ret. Dette omfatter blandt andet lærebøger og artikler samt vejledninger udarbejdet af brancheorganisationer.

For så vidt angår god skik-normer, findes disse indenfor bestemte brancher, erhverv eller aktiviteter. God skik kan være lovreguleret, men fastlægges og fortolkes ofte af en brancheorganisation, et klagenævn mv., hvor der stilles krav til den erhvervsudøvendendes faktiske adfærd.²¹ God skik kan derfor anses som en slags sædvane, idet de udtrykker et hensyn til omverdenens berettigede forventninger til en professionel ydelse.²² God skik-normer kan efter omstændighederne indgå i vurderingen af erstatningsansvar, idet ansvarsvurderingen ofte blive bedømt ud fra, hvad der må anses for forsvarlig adfærd.²³ I relation til specialets problemformulering tages der derfor særligt udgangspunkt i god advokatskik.

Dog skal det bemærkes, at god skik-normer medfører, at loven automatisk tilpasser sig den skiftende udvikling i indholdet af god advokatskik-begrebet uden behov for lovændringer. Denne tilpasning betyder imidlertid en vis ”retsusikkerhed”, idet fastlæggelsen af gældende ret i højere grad beror på praksis og øvrige fortolkningsbidrag. Dette har betydning for besvarelse af specialets problemformulering, idet god advokatskik kan indgå i vurderingen af advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand, men det kan derfor være vanskeligt entydigt at fastslå, hvad der til enhver tid udgør gældende ret, idet god advokatskik er under løbende udvikling.²⁴

¹⁸ Hansen, Werlauff, & Petersen, 2022, s. 170 f.

¹⁹ Blume, 2020, s. 31 ff.

²⁰ Munk-Hansen, 2022, s. 362

²¹ Munk-Hansen, 2022, s. 377 ff.

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Hansen, Werlauff, & Petersen, 2022, s. 135 f.

DEL II. Baggrundsviden

I denne del gennemgås det teoretiske, der danner grundlag for specialets analyse af advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser. Først behandles de almindelige erstatningsretlige betingelser og professionsansvaret, idet disse danner rammen for vurderingen af, hvornår en advokat generelt kan ifalde ansvar. Dernæst behandles advokatprofessionen, god advokatskik og advokatundersøgelser, da dette har betydning for fastlæggelsen af den faglige standard, som advokatens adfærd bedømmes efter. Endeligt gennemgås klage- og tilsynsinstanser med henblik på at belyse, hvordan indholdet af god advokatskik fastlægges i praksis.

5. Almindelige erstatningsretlige betingelser

Reglerne om erstatning i dansk ret er ikke generelt fastsat ved lovgivning, men er derimod navnlig udviklet gennem retspraksis.²⁵ Udgangspunktet er således, at det forudsættes, at fire almindelige erstatningsretlige betingelser, skal være opfyldt, for at skadevolder kan ifalde et erstatningsansvar overfor skadelidte. Dette omfatter 1) skade/tab, 2) ansvarsgrundlag, 3) kausalitet og 4) adækvans, som behandles kortfattet i de følgende afsnit.

5.1 Tab

Erstatningsrettens anvendelsesområde er omfattende, hvorfor der ikke kan foretages en fuldstændig udtømmende opregning af det. Det kan dog fastslås, at de erstatningsretlige regler gælder for enhver fysisk og juridisk person, der måtte forvolde skade.²⁶ Derudover kan det nævnes, at erstatningsretten tager udgangspunkt i, at der skal være indtrådt en vis skade.²⁷ Der sondres mellem person- og tingsskader. Personskade dækker over, at skadevolder har påført fysisk eller psykisk skade på skadelidte, hvorimod tingsskade er en fysisk skade på fast ejendom og løsøre. Som eksempler på følger af en fysisk skade kan det blandt andet omfatte, at skadelidte er uarbejdsdygtig i kortere eller længere tid, svie og smerte under sygebehandlingsperioden og varigt mén. Psykisk skade kan både være en følge af fysisk skade, men det kan også blot udgøre en selvstændig skade.²⁸

Udover de nævnte skadestyper gælder det også på områder for de liberale erhverv, hvor den skade eller tab, der indtræder, normalt følger af en form for rådgivning eller beslutningstagning. Disse

²⁵ Von Eyben & Isager, 2024, s. 43

²⁶ Ehlers, 2025, s. 18 f.

²⁷ Von Eyben & Isager, 2024, s. 23 f.

²⁸ Von Eyben & Isager, 2024, s. 32 ff.

betegnes for 'almindelige formuetab', idet de ikke udspringer af en initial skade på ting eller personer. Almindelige formuetab følger derimod af påvirkninger, der normalt ikke har fysisk skadeevne såsom eksempelvis juridiske råd fra en advokat.²⁹ Uanset skadestype ydes erstatningen i penge, og skaden må derfor omsættes til et pengebeløb for at kunne blive erstattet. Som følge af dette opstår tabet, som skadelidte kan rette mod skadevolder, forudsat de øvrige betingelser er opfyldt.³⁰ Ved udmåling af erstatning gælder et princip om, at skadelidte skal økonomisk stilles på samme måde, som hvis skaden ikke var sket.³¹

5.2 Ansvarsgrundlag

Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at kunne kræve erstatning, at der er indtrådt skade, og heller ikke, at en anden person i en vis forstand kan siges at have forvoldt den.³² Hvis der foreligger en skade, er det dernæst en forudsætning, at der er et ansvarsgrundlag hos skadevolderen.³³ Udgangspunktet er, at ansvarsgrundlaget er culpa.

Grundlæggende kan culpa opdeles i forskellige grader, herunder forsæt, grov uagtsomhed og simpel uagtsomhed.³⁴ Den højeste grad betegnes som 'direkte forsæt', som foreligger, når skadevolder har haft til hensigt at forvolde den pågældende skade.³⁵ Dernæst udgør henholdsvis 'grov uagtsomhed' og 'simpel uagtsomhed' mildere former for tilregnelser. Sondringen mellem disse former er ikke endeligt fastlagt, men overordnet tyder retspraksis på, at det væsentligste kriterie for at statuere grov uagtsomhed er, at der som udgangspunkt lægges vægt på, om skadevolders adfærd indebærer en "indlysende fare" for den indtrådte skade. Modsat foreligger der simpel uagtsomhed, når handlingen indebærer en "mindre indlysende fare" for skade. Hertil kommer, at der ligeledes kan lægges vægt på andre kriterier såsom, hvorvidt skadevolder har udvist "hensynsløshed" eller "grov ligegyldighed".³⁶ Fælles for disse handlinger og undladelser er, at skaden er forvoldt ved en adfærd, der betragtes som uønskelig og uforsvarlig.³⁷

²⁹ Ehlers, 2025, s. 19 f.

³⁰ Von Eyben & Isager, 2024, s. 27

³¹ Von Eyben & Isager, 2024, s. 367

³² Von Eyben & Isager, 2024, s. 24 ff.

³³ Ibid.

³⁴ Gomard, 2002, s. 35

³⁵ Ehlers, 2025, s. 84 ff.

³⁶ Ibid.

³⁷ Gomard, 2002, s. 35

Ved vurderingen af culpa sondres der mellem den klassiske culparegel og den objektiverede culparegel. I medfør af den klassiske culparegel gælder det, at skadevolders adfærd anses som culpøs, hvis den adskiller sig fra, hvad en almindelig, fornuftig person (en 'bonus pater familias') ville have gjort i tilsvarende situation. Der lægges således vægt på skadevolders handling eller undladelse. Omvendt hviler den objektiverede culparegel på, om skadevolders udviste adfærd stemmer overens med anerkendte normer for god adfærd. Dette indebærer, at der foretages en bedømmelse af, hvorvidt skadevolders udviste adfærd er i overensstemmelse med indholdet af en bestemt regel.³⁸ Særligt når det gælder professionelle aktører såsom advokater, foretages ansvarsvurderingen ud fra en streng culpabedømmelse, idet der sammenholdes med omverdenens forventninger om et højt fagligt niveau.³⁹ Dette uddybes nærmere i *afsnit 7*.

5.3 Kausalitet

Endvidere forudsættes det, at der er årsagssammenhæng mellem den indtrufne skade og det ansvarsbegrundende forhold, førend der kan indtræde ansvar. Formålet med betingelsen er, at det ikke er rimeligt at gøre nogen ansvarlig for en skade eller et tab, de ikke har forvoldt eller bidraget til at forvolde. Dette gælder, uanset hvilken grad af tilregnelser, der foreligger, idet kravet om kausalitet skal være opfyldt, når skadevolder har handlet uagtsomt eller forsætligt.⁴⁰

Ved vurderingen af, om der er årsagssammenhæng mellem ansvarshændelsen og tabet, tages der udgangspunkt i det faktum, at der er indtrådt en vis skade, og at der er årsagsforbindelse mellem den indtrådte skade og det ansvarsbegrundende forhold. Dette er ikke nærmere reguleret i lovgivningen, men er overladt til retspraksis at fastlægge indholdet af kravene til kausalitet. I den henseende foreligger der årsagssammenhæng mellem en skade og handling eller undladelse, hvis det har medvirket til, at skaden er opstået. Det vurderes ved at spørge, om den skade, der faktisk er indtrådt, ville være indtrådt, hvis handlingen eller undladelsen ikke havde foreligget. Er det tilfældet, at skadevolders handling eller undladelse er årsagen til den indtrådte skade, og at skaden ikke ville være indtruffet uden førstnævnte, vil der dermed foreligge årsagssammenhæng.⁴¹

³⁸ Ehlers, 2025, s. 72 ff.

³⁹ Ehlers, 2025, s. 94 ff.

⁴⁰ Ehlers, 2025, s. 202 ff.

⁴¹ Ibid.

5.4 Adækvans

Endeligt gælder det, at der skal foreligge adækvans, for at der kan statuere et ansvar. Spørgsmålet om adækvans opstår kun, hvis det er fastslået, at der foreligger årsagsforbindelse. Er det tilfældet, giver det anledning til en vurdering af, om skaden var en påregnelig følge af handlingen eller undladelsen. En skade anses for påregnelig, hvis skadevolder indså eller burde kunne indse, at hans adfærd kunne medføre, at skaden skete.⁴² Omvendt vil udgangspunktet være, at hvis skaden ikke er påregnelig for skadevolderen, vil betingelsen ikke være opfyldt.

Ehlers anfører, at formålet med adækvanslæren er ”(...) at begrænse skadevolders ansvar for de potentielt ubestemte og vidtrækkende følger, som en handling eller undladelse kan have”.⁴³ Heri ligger der en retlig afgrænsning, der sikrer, at der alene statuere et ansvar for de skader, hvor det er sandsynligt, at skaden er opstået som en forventelig følge af den ansvarspådragende handling eller undladelse. I praksis kan det ikke entydigt fastlægges, hvad der konkret kan anses som en påregnelig følge af en given handling, og det vil ofte være overladt til domstolene at foretage denne vurdering, som kan bero på et skøn.⁴⁴

⁴² Von Eyben & Isager, 2024, s. 340 ff.

⁴³ Ehlers, 2025, s. 276

⁴⁴ Ibid.

6. Professionsansvaret

Som led i vurderingen af advokaters erstatningsansvar er det relevant at fastlægge professionsansvarets indhold, idet advokaters ansvar bedømmes efter en specialmålestok.

6.1 Definition

Professionsansvar er ikke entydigt defineret lovgivningsmæssigt, men der er i teorien enighed om, at det anvendes på flere forskellige måder. Professionsansvar dækker over det ansvar, som udøvere af visse liberale erhverv er underlagt. Dette omfatter blandt andet advokater, ejendomsmæglere og revisorer. Deres kendetegn er, at deres virke primært består i levering af tjenesteydelser af intellektuel karakter, og at mangelfuld udførelse af opgaven kan medføre et tab i form af almindelig formueskade.⁴⁵ Udover dette kan professionsansvaret også anvendes i bredere udstrækning på andre aktører end udøvere af liberale erhverv, som er i besiddelse af særlig viden, der danner grundlag for deres virke.⁴⁶ Dette vil dog ikke blive nærmere behandlet i nærværende speciale, da professionsansvaret alene anvendes i tilknytning til advokatens ansvar ved gennemførelse af advokatundersøgelser.

6.2 Ansvarsvurdering og -grundlag

Professionsansvaret baseres på, at den professionelle inden for et bestemt erhverv skal bedømmes efter den norm, der gælder på dette område.⁴⁷ Med dette vurderes professionsansvaret ikke ud fra en bonus pater familias-betragtning om, hvordan en almindelig, fornuftig person ville have ageret i situationen, men derimod hvordan en fornuftig person med de fornødne kvalifikationer ville have optrådt i en tilsvarende situation ud fra en specialmålestok. Dette betyder således, at den professionelle vurderes på baggrund af sin faglighed i det konkrete hverv, som målestok for, hvad der kan anses for forsvarlig eller uforsvarligt og dermed blandt andet ansvarspådragende efter culpapreglen.⁴⁸ Undertiden er professionsansvaret beskrevet som strengt eller skærpet, eller næsten betegner det som objektivt, idet der inden for en branche stilles omfattende pligter, der for branchens udøvere med høj grad af agtpågivenhed kan være umuligt til enhver tid at efterleve, hvorfor ansvaret kan virke strengt eller objektivt.⁴⁹ Overordnet er det i teorien den almindelige opfattelse, at professionsansvaret er et særligt strengt ansvar, men det er imidlertid ikke nærmere konkretiseret,

⁴⁵ Ulfbeck, 2021, s. 25

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Ulfbeck, 2021, s. 28

⁴⁸ Gomard, 2002, s. 39 ff.

⁴⁹ Samuelsson & Søgaard, 1993, s. 21

hvad der menes hermed.⁵⁰ Når intet andet følger af særlig lovgivning, falder professionsansvaret således tilbage på en culpavurdering ud fra en specialmålestok. Det vil bero på en konkret vurdering, hvad der tillægges betydning.⁵¹ Ulfbeck anfører, at der derfor anvendes en såkaldt ”*differentieret culpamålestok*”.⁵² Eksempelvis vil der ved vurderingen af advokatens adfærd ses på, hvordan en god advokat ville have handlet i den pågældende situation, hvor der lægges vægt på god advokatskik i forhold til, om der pålægges ansvar i en given situation. Der er af den grund ikke tale om en ”optimus vir”-standard, som indebærer, at der sammenlignes med, hvordan fagets dygtigste udøvere ville have optrådt.⁵³ Det kan imidlertid få indflydelse i den forstand, at den pågældende underlægges en strengere ansvarsvurdering, hvis advokaten for eksempel markedsfører sig som specialist på et bestemt retsområde.⁵⁴ Uanset følger det af den klassiske culpaparegel, at der skal kunne påvises subjektiv skyld hos skadevolderen, hvilket betyder, at skadevolderen har indset eller burde have indset, at den udførte handling var uforsvarlig.⁵⁵ Udover dette anvendes tillige en objektiveret culpaparegel. Heri ligger, at det som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at statuere et culpaansvar, at den udførte handling objektivt set må karakteriseres som uforsvarlig. Afgørende er, hvilke normer der gælder inden for den pågældende branche og i den henseende en vurdering af, om der er sket en overtrædelse af denne branchenorm. Disse branchenormer kan være lovbestemte, men det kan også være udarbejdet af de private aktører i branchen selv.⁵⁶ Det kan blandt andet forekomme i advokatbranchen, hvor Advokatsamfundet har opstillet konkrete retningslinjer for, hvad der ligger i god advokatskik.⁵⁷ Uagtet det efterhånden er mere udbredt, at der anvendes retlige standarder om god skik, som enten er på lovgivningsniveau eller fastsat af private aktører i branchen, kan der ikke opstilles betingelser for, at en overtrædelse af god skik-standarder er tilstrækkeligt og nødvendigt for, at der kan pålægges et ansvar.⁵⁸

6.2 Ansvar overfor tredjemand

Professionsansvaret kan efter omstændighederne omfatte tredjemand, uanset at der ikke foreligger et kontraktforhold mellem parterne. Dette skal ses i lyset af relativitetsgrundsætningen, hvor aftaler som udgangspunkt alene har virkning mellem dens parter. Grundsætningen indebærer imidlertid ikke, at

⁵⁰ Ulfbeck, 2021, s. 31 f.

⁵¹ Samuelsson & Søgaard, 1993, s. 21 og Ulfbeck, 2021, s. 31 f.

⁵² Ulfbeck, 2021, s. 34

⁵³ Lavesen & Jørgensen, 2022, s. 77

⁵⁴ Ulfbeck, 2021, s. 34

⁵⁵ Ulfbeck, 2021, s. 36

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Ulfbeck, 2021, s. 37

⁵⁸ Ulfbeck, 2021, s. 38

tredjemand er afskåret fra at rejse et erstatningskrav mod den professionelle efter de almindelige deliktsretlige regler. Et sådant ansvar forudsætter, at den professionelle har handlet culpøst overfor tredjemand. Vurderingen foretages som udgangspunkt efter den samme professionsmålestok, der gælder i kontraktforhold.⁵⁹ I nogle tilfælde følger det af lovgivningen eller retspraksis, at den professionelle pålægges forpligtelser overfor andre end dennes kontraktpart. Hvis den professionelle begår fejl, kan det efter omstændighederne medføre, at tredjemand lider et økonomisk tab, og ikke nødvendigvis klienten selv.⁶⁰ Dette kan forekomme ved gennemførelse af advokatundersøgelser, der kan få betydning for tredjemands retsstilling.

⁵⁹ Ulfbeck, 2021, s. 64

⁶⁰ Ibid.

7. Advokatprofession

7.1 Advokatprofessionens tilblivelse og kvalifikationskrav

Advokatprofessionen kan føres tilbage til antikken, men det er imidlertid tidligst omkring 1600-tallet, at advokatgerningen som begreb opstod i Danmark. Siden indførelse af sagførerloven fra 1868 har der i Danmark eksisteret et advokatbegreb, der svarer til nutidens.⁶¹ På daværende tidspunkt skulle en sagfører have dansk indfødsret, være fyldt 25 år, opfylde vandelskrav og rådighed som betingelse for at opnå sagførerbeskikkelse. Sagførerloven indførte ligeledes tre former for sagførere, herunder underretssagførere, overretssagførere og højesteretssagførere. Senere hen indføjede man reglerne om advokater (dagældende 'sagførere') fra sagførerloven og ind i et særligt afsnit om sagførere i retsplejeloven af 1916. Derudover indførte man en almindelig pligt for danske sagførere til at være medlemmer af 'Den danske Sagførerforening'. Samtidig fik Sagførerrådet, som var bestyrelse for foreningen, beføjelse til at udøve disciplinærmyndighed overfor sagførerne.⁶² Dette kender vi i dag som Advokatsamfundet og Advokatrådet, der omtales nærmere i *afsnit 9*. Efterfølgende blev der ved lov nr. 125 af 10. maj 1958 indført advokattitlen i stedet for sagførertitlen, som det efter nugældende regler stadig betegnes som.⁶³

I 1970'erne opstod der, som følge af samfundsændringer, en forandring af den klassiske opfattelse af advokaten. Retsplejelovens bestemmelse om, at enhver advokat skal overholde god advokatskik, der nu findes i RPL § 126, blev indført ved lov nr. 2077 af 9. juni 1982 på baggrund af betænkning nr. 871 af 1979 vedrørende revision af retsplejelovens afsnit om advokater udgivet af et udvalg under Justitsministeriet. I forbindelse med udvalgsbehandlingen og arbejdet med lovforslaget blev der stillet forslag om etablering af nye klageregler for advokater, herunder med oprettelse af et selvstændigt Advokatnævn.⁶⁴ Dette omtales nærmere i *afsnit 9.2*.

Ved lov nr. 520 af 6. juni 2007 blev det på baggrund af betænkning nr. 1479 af 2006 blandt andet indført ændringer til uddannelseskravene, herunder krav om gennemførelse af retssagsprøve, obligatorisk efteruddannelse og møderetsmonopol.⁶⁵ Endvidere blev ordlyden af RPL § 143 ændret til den nuværende formulering af, at ”*Det Danske Advokatsamfund udgøres af alle danske advokater.*”⁶⁶ Den historiske udvikling af advokatprofessionen afspejler, at der løbende er blevet

⁶¹ Andersen, 2022, s. 84 ff.

⁶² Andersen, 2022, s. 89 ff.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Lavesen & Jørgensen, 2022, s. 49

⁶⁵ Lovforslag nr. L 163, Folketingstidende 2006-07, tillæg A, L 163 som fremsat

⁶⁶ Andersen, 2022, s. 91

stillet øgede krav til advokaters uddannelse og kvalifikationer. Dette understøtter, at omverdenen har en berettiget forventning om et højt fagligt niveau.⁶⁷ Denne udvikling kommer i dag til udtryk gennem de kvalifikationskrav, der stilles for at opnå beskikkelse som advokat, jf. RPL § 119. Bestemmelsen opstiller en række krav vedrørende advokatens personlige forhold og faglige kvalifikationer. Dette indebærer, at advokaten er myndig og ikke er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7, jf. RPL § 119, stk. 2, nr. 1. Formålet er, at en advokat, der ikke er i stand til at disponere for sig selv, heller ikke er i stand til at disponere for andre. Dernæst må advokaten ikke være under rekonstruktionsbehandling eller konkurs, jf. RPL § 119, stk. 2, nr. 2. Endvidere er det en forudsætning, at advokaten skal have bestået juridisk bachelor- og kandidateksamen. Det skal ses i sammenhæng med den generalistrolle, som advokaten indtager i retssystemet.⁶⁸

Endeligt gælder det, at advokaten tillige skal have været mindst tre år i praktisk juridisk virksomhed som autoriseret fuldmægtig hos en advokat, der udøver advokatvirksomhed, eller arbejde i en juridisk stilling ved domstolene, anklagemyndigheden eller politiet. I den forbindelse skal kandidaten bestå en særlig retssagsprøve og en teoretisk prøve for at opnå beskikkelse, jf. RPL § 119, stk. 1, nr. 4.⁶⁹ De omfattende kvalifikationskrav understøtter den faglige standard, som forventes af advokater.⁷⁰ Dette har betydning for ansvarsvurderingen, idet advokater bedømmes efter en professionsmålestok, hvor der tages udgangspunkt i, hvordan en almindelig, god advokat ville have handlet i en tilsvarende situation. Dette uddybes nærmere i *afsnit 7.4*.

⁶⁷ Lavesen & Jørgensen, 2022, s. 13 ff.

⁶⁸ Andersen, 2022, s. 91

⁶⁹ Andersen, 2022, s. 241

⁷⁰ Lavesen & Jørgensen, 2022, s. 13

7.2 Advokatens forpligtelser

7.2.1 De advokatetiske regler

Advokater er underlagt de advokatetiske regler, som er fastsat af Advokatrådet og senest ændret med virkning fra den 1. september 2022. Reglerne er blot vejledende og ikke direkte bindende for advokaterne, men de afspejler imidlertid Advokatnævnets og domstolenes fortolkning af RPL § 126, stk. 1, og andre lovregler eller praksis vedrørende god advokatskik. Endvidere tager Advokatrådets tilsyn udgangspunkt i reglerne, og en overtrædelse heraf vil kunne medføre, at Advokatrådet indbringer en klage for Advokatnævnet med påstand om sanktion.⁷¹ Ydermere er de advokatetiske regler heller ikke bindende for Advokatnævnet eller domstolene, men bliver i høj grad alligevel anvendt i praksis, idet reglerne udgør et væsentligt fortolkningsbidrag ved vurderingen af advokaters adfærd, som både Advokatnævnet og domstolene indretter sig efter.⁷² I det omfang reglerne gengiver lovregler eller kodificerer retspraksis, kan de tillægges retskildeværdi ved fastlæggelsen af indholdet af 'god advokatskik'.

7.2.2 God advokatskik

Advokater skal overholde god advokatskik. Det følger af RPL § 126, stk. 1, 1. pkt., at *"en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik"*. Endvidere følger det af RPL § 126, stk. 1, 2. pkt., at *"advokaten skal herunder udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klientens tarv tilsiger. Sagerne skal fremmes med fornøden hurtighed."*⁷³ Ud fra dette er det vanskeligt at fastlægge, hvad der konkret kan opfattes som 'god advokatskik'. Der kan imidlertid fastslås generelt, at RPL § 126, stk. 1, angiver, hvad der anses for acceptabel adfærd, men rammerne for det er ikke nærmere defineret. Det fastlægges derimod løbende gennem retspraksis fra Advokatnævnet og domstolene.

Af bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser følger det, at der ved god advokatskik forstås *"(...) den adfærd som gode og omhyggelige, faglige kompetente advokater udviser, og som opfylder de faglige og etiske krav, der må opstilles på grundlag af lovgivningens regler om advokaters funktioner."*⁷⁴ Yderligere fremgår det, at *"det nærmere indhold (...) vil være afhængig af den til enhver tid rådende opfattelse, således at kravene til advokaters adfærd må tilpasses ændringer i samfundsforholdene og deraf følgende ændrede opgaver for advokaterne. Begrebet rummer dog en*

⁷¹ Lavesen & Jørgensen, 2022, s. 26 ff.

⁷² Ibid.

⁷³ LBK nr. 1298 af 07/11/25

⁷⁴ Enkelte bemærkninger, Lovforslag nr. L 150, Folketingstidende 1981-82, 2. samling, tillæg A, spalte 3790

*fast kerne af normer, der vil være gældende til enhver tid.”*⁷⁵ Hertil kommer, at det ”(...) navnlig [vil] omfatte krav om hæderlighed, nøjagtighed og pålidelighed”, som fremgik af den dagældende bestemmelse i RPL § 143.⁷⁶ Forholdet mellem de advokatetiske regler og RPL § 126, stk. 1, spiller således en stor rolle i, hvad der ligger i begrebet ’god advokatskik’. Som omtalt i *afsnit 7.2.1* har Advokatrådet udarbejdet et sæt advokatetiske regler, der skal tjene som vejledende for advokater i forhold til, hvordan de handler i overensstemmelse med RPL’s standard for god advokatskik. Eftersom de advokatetiske regler blot er vejledende, er det dermed ikke ensbetydende med, at hvis advokater følger de advokatetiske regler, at de ligeledes handler i overensstemmelse med god advokatskik.⁷⁷ Det gælder derimod, at ”den nærmere fastlæggelse af indholdet (...) vil blive foretaget af [A]dvokatnævnet i forbindelse med afgørelser af disciplinærsager, der indbringes for nævnet. Nævnets afgørelser af, hvad der skal anses for god advokatskik på et bestemt område, vil kunne efterprøves fuldt ud af de almindelige domstole i forbindelse med en sag, der er indbragt for domstolene i medfør af forslagens § 147 d eller § 147 e”.⁷⁸ Det er således overladt til Advokatnævnet eller domstolene at fastlægge indholdet af ’god advokatskik’, herunder om en advokat har tilsidesat god advokatskik, men i praksis anvendes de advokatetiske regler af såvel Advokatnævnet og domstolene.

Tilsidesættelse af god advokatskik indgår i vurderingen af, om en advokat har handlet culpøst. En overtrædelse af standarden vil ofte tale for ansvar, men er hverken en tilstrækkelig eller nødvendig betingelse for at statuere erstatningsansvar, idet vurderingen beror på en samlet bedømmelse af sagens omstændigheder.⁷⁹ Dette gælder derfor også i relation til tredjemand, idet vurderingen af advokatens adfærd fortsat tager udgangspunkt i den samme faglige standard, uanset om ansvaret gøres gældende indenfor eller udenfor kontrakt.

7.2.3 Tegne forsikring

Som de fleste andre professionelle rådgivere er advokater underlagt lovregulering i relation til tegning af ansvarsforsikring til dækning mod et eventuelt erstatningsansvar. Det fremgår af RPL § 127, at Advokatsamfundet skal udarbejde regler om advokaters sikkerhed mod økonomisk ansvar, som kan pådrages under udøvelse af advokatvirksomhed.⁸⁰ Tillige fremgår det i Advokatsamfundets gældende

⁷⁵ Enkelte bemærkninger, Lovforslag nr. L 150, Folketingstidende 1981-82, 2. samling, tillæg A, spalte 3790

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Lavesen & Jørgensen, 2022, s. 27

⁷⁸ Enkelte bemærkninger, Lovforslag nr. L 150, Folketingstidende 1981-82, 2. samling, tillæg A, spalte 3791

⁷⁹ Andersen, 2022, s. 858

⁸⁰ Halling-Overgaard & Andersen, 2022, s. 529

vedtægt §§ 46 og 47, at enhver advokat har pligt til at forsikre sig af hensyn til klienten og tredjemand.⁸¹ Forsikringspligten omfatter alle advokater i Danmark, herunder både ansatte advokater, partnere på et advokatkontor og advokater i en virksomhed, organisation eller lignende.⁸² Tegning af en ansvarsforsikring udgør en sikkerhed for eventuelle skadelidte, idet forsikringen som udgangspunkt dækker tab, som skadelidte måtte lide.⁸³

Der kan ydes erstatning overfor tredjemand af enten advokaters pligtige ansvarsforsikring eller efter Advokatsamfundets forsikringsordning. I Advokatsamfundets vedtægter § 46 (dagældende § 61) er der oplyst en række krav, som ansvarsforsikringen skal opfylde. Det gælder i medfør af § 46, stk. 1, 1. pkt., at forsikringens police skal være godkendt af Advokatrådet og dække det erstatningsansvar, som advokaten måtte ifalde af formueskade påført tredjemand ved enhver form for uagtsom handling eller undladelse, der skyldes advokaten eller dennes personale. Forsikringssummen skal være på minimum 2,5 mio. kr. og dække i mindst 5 år efter ophør af den danske advokatbeskikkelse, jf. § 46, stk. 1, 2. pkt. Det skal desuden også fremgå af policen, at forsikringsselskabet hæfter overfor den skadelidte tredjemand for en af advokaten påtaget selvrisiko, jf. § 46, stk. 1, 3. pkt.

Ansvarsforsikringer bliver tegnet efter forskellige dækningsprincipper såsom skadevirkningsprincippet, en kombination af skadevirknings- og skadeårsagsprincippet samt claims made-princippet, hvilket har betydning for, hvornår forsikringsdækningen indtræder.⁸⁴ Hvis der er tale om skadevirkningsprincippet, dækker det skader, der konstateres og anmeldes i forsikringstiden, uanset hvornår den ansvarspådragende handling eller undladelse er begået. Et kombineret skadevirknings- og skadeårsagsprincip indbefatter, at forsikringen i forsikringstiden dækker efter skadevirkningsprincippet, mens dækningen efter forsikringens ophør alene omfatter ansvar for handlinger eller undladelser, der er foretaget i forsikringstiden. Det sidste princip om claims made-princippet dækker over krav, der rejses i forsikringstiden, mens policen er aktiv, uanset hvornår den skadevoldende handling eller undladelse er foretaget.⁸⁵ Efter dette princip er det som udgangspunkt afgørende, at advokaten straks anmelder både aktuelle og potentielle skader, dvs. når advokaten erkender en fejl, og der er risiko for eller formodning om, at et erstatningskrav kan blive rejst.⁸⁶

⁸¹ Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund (BEK nr. 1631 af 19/12/2024)

⁸² Halling-Overgaard & Andersen, 2022, s. 529

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Andersen, 2022, s. 941 ff.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Advokatsamfundet, 2025, *Ansvarsforsikring* på advokatsamfundet.dk.

Retsvirkningen af, at advokaten ikke har tegnet pligtig ansvarsforsikring, har Advokatrådet kompetence til at i) indbringe sagen for Advokatnævnet, og ii) beslutte, at advokaten skal betale et særligt bidrag til Advokatsamfundet, jf. § 46, stk. 4. Det påhviler advokaten enten selv eller gennem sit forsikringselskab at dokumentere overfor Advokatrådet, at ansvarsforsikringen er tegnet, jf. § 46, stk. 2.

Af Advokatsamfundets tidligere vedtægter §§ 63-69 var der en såkaldt Erstatningsfond, der ydede erstatning for tab, der ikke blev dækket af advokaternes pligtige ansvarsforsikring, garanti eller andre specielle sikringsordninger.⁸⁷ Anmodning om erstatning fra Erstatningsfonden skulle fremsættes skriftligt til Advokatsamfundet og indgives senest 6 måneder efter det tidspunkt, da skadelidte blev eller ved sædvanlig agtpågivenhed burde være blevet bekendt med det tab, der påstås at være lidt, jf. § 66, stk. 3. Fonden ydede erstatning ”efter et frit skøn”, hvilket betød, at skadelidte ikke nødvendigvis havde retskrav på, at fonden udbetalte erstatning, men der skulle foretages en vurdering af skadelidtes anmeldelse. Erstatningen kunne alene ydes, hvis det kunne godtgøres, at advokaten var ansvarlig, og at hverken advokaten eller nogen anden medansvarlig kunne dække erstatningskravet, jf. § 69, stk. 5, 1. pkt. Som følge af ændringen af Advokatsamfundets vedtægt er Erstatningsfonden pr. 1. januar 2025 erstattet af en forsikringsordning, der netop skal dække en advokats fejl mv. i det omfang, at tabet ikke dækkes af advokaten selv, ansvarsforsikringen eller garantien.⁸⁸ Endvidere indebærer det, at der ydes dækning, som er lidt som følge af i) en advokats eller dennes personales fejl, forsømmelse eller andet uagtsomt forhold i forbindelse med advokatvirksomhed, der vil medføre retskrav på erstatning, eller ii) en advokats eller dennes personales uretmæssige forbrug af midler, der var advokaten betroet i dennes egenskab af advokat, jf. § 48, stk. 1, i vedtægt for Det Danske Advokatsamfund. Den nugældende forsikringsordnings vilkår svarer overordnet set til de samme betingelser og muligheder for erstatning, som fonden har ydet.⁸⁹ ⁹⁰ Uanset dækker Advokatsamfundets forsikringsordning og tidligere Erstatningsfond subsidiært i forhold til andre muligheder for dækning. Det betyder, at erstatning som udgangspunkt dækkes af advokaters pligtige ansvarsforsikring, garanti eller andre specielle sikringsordninger, førend Advokatsamfundets forsikringsordning finder anvendelse, jf. § 49, stk. 1. Formålet er at sikre, at skadelidte i videst muligt omfang opnår dækning. Det bemærkes, at forsikring ikke har betydning for selve ansvarsvurderingen,

⁸⁷ Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund (BEK nr. 1131 af 18/11/2008)

⁸⁸ Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund (BEK nr. 1631 af 19/12/2024)

⁸⁹ Advokatsamfundet, 2025, *Ny vedtægt for Advokatsamfundet er trådt i kraft* på advokatsamfundet.dk

⁹⁰ Advokatsamfundet, 2025, *Erstatningsfonden (ophørt pr. 1. januar 2025)* på advokatsamfundet.dk

men vedrører alene spørgsmålet om, hvorvidt tredjemand kan gøre et eventuelt erstatningskrav gældende i praksis. Dette forhold analyseres nærmere i *afsnit 10.5*.

7.3 Advokatens opgaver

Advokatens ansvarsområder har siden advokatgerningens opståen udviklet sig markant.⁹¹ Som nævnt blev det ved lov nr. 520 af 6. juni 2007 på baggrund af betænkning nr. 1479 af 2006 indført, at advokater har møderetsmonopol. Dette betyder, at advokater har eneret til at optræde som partsrepræsentant i civile sager.⁹² Tidligere var dette advokaternes eneste kendetegn, men deres arbejde består efterhånden af andet end procesførelse, herunder især rådgivningsopgaver.⁹³ Det kan omfatte alt fra eksempelvis erhvervsmæssig rådgivning til gennemførelser af advokatundersøgelser.⁹⁴ Imidlertid antages det, at advokatens primære ydelse er at tage stilling til gældende ret, uanset om opdraget vedrører partsrepræsentation eller juridisk rådgivning. Lavesen & Jørgensen anfører, at *”advokaten er leverandør af juridisk information. Dette omfatter også situationen, hvor advokaten afgiver en erklæring overfor klienten eller tredjemand, der indeholder advokatens vurdering af et retligt eller faktisk forhold.”*⁹⁵ Det kan blandt andet forekomme ved advokaters gennemførelser af advokatundersøgelser, hvor advokaten skal undersøge faktiske og retlige forhold samt afrapportere sin vurdering heraf, hvilket efter omstændighederne kan få betydning uden for det umiddelbare klientforhold. Dette behandles nærmere i *afsnit 10*.

7.4 Ansvarsvurdering og bevisbyrderegler

Advokatens erstatningsretlige ansvar kan karakteriseres som et professionsansvar.⁹⁶ Ved vurderingen af advokatansvar er udgangspunktet således culpa. Som tidligere nævnt gælder det for advokater, at ansvarsvurderingen foretages ud fra en streng culpabedømmelse, hvor der tages udgangspunkt i advokathvervet og dets faglige normer, der kan forventes af en almindelig, god advokat.⁹⁷

Advokaters professionsansvar afspejler sig i handlinger eller undladelser, som advokaten har udført som led i et opdrag for en klient. Advokatens ansvarspådragende adfærd påvirker således typisk klienten, men det kan også i særlige tilfælde føre til tab overfor tredjemand, der ikke står i

⁹¹ Halling-Overgaard & Andersen, 2022, s. 23

⁹² Andersen, 2022, s. 91

⁹³ Ulfbeck, 2021, s. 67

⁹⁴ Andersen, 2022, s. 32 ff.

⁹⁵ Lavesen & Jørgensen, 2022, s. 14 ff.

⁹⁶ Andersen, 2022, s. 853

⁹⁷ Ehlers, 2025, s. 94 ff., og Kruse, 1990, s. 13

kontraktforhold med advokaten.⁹⁸ Ansvar overfor tredjemand udgør imidlertid en undtagelse til det almindelige princip om aftalers relativitet, hvor udgangspunktet er, at en aftale alene har virkning for dens parter.

Ud fra den strenge culpabedømmelse vurderes, hvorvidt advokaten har handlet som en almindelig, god advokat ville have optrådt i den pågældende sammenhæng. Beskrivelsen af de nærmere krav til klientopdraget, som måtte fremgå af den aftale, der ligger til grund for det, indgår ligeledes i ansvarsvurderingen.⁹⁹ I forlængelse heraf er der en vis formodning for, at hvis advokaten tilsidesætter god advokatskik, kan det medføre erstatningspligt for forhold, der er ansvarspådragende af samme grunde, som de anses for at være i strid mod god advokatskik, og som påfører skadelidte et tab, men en overtrædelse af god advokatskik er dog ikke ensbetydende med, at advokaten har optrådt erstatningspådragende.¹⁰⁰ Den faglige standard for god advokatskik kan dermed indgå i den strenge culpabedømmelse, og et eventuelt disciplinæransvar for overtrædelse af god advokatskik medfører ofte, at der ligeledes kan pålægges et erstatningsansvar, men det vil ikke være en grundlæggende forudsætning. Dette hænger sammen med, at hvis en advokat ikke har handlet i overensstemmelse med god advokatskik, så vil det som altovervejende hovedregel være ensbetydende med, at retten vil finde, at advokaten har handlet culpøst og vice versa.¹⁰¹ I modsætning til disciplinæransvaret forudsætter et eventuelt erstatningsansvar imidlertid, at de øvrige almindelige erstatningsretlige betingelser ligeledes er opfyldt, hvoraf skadelidte skal have lidt et tab, og der skal kunne påvises kausalitet og adækvans som omtalt i *afsnit 5*.

Spørgsmålet om, hvem der bærer bevisbyrden for et eventuelt erstatningsansvar, afhænger som udgangspunkt af, hvorvidt et ansvar gøres gældende i eller uden for kontrakt. Efter kontraktreglerne gælder ofte omvendt bevisbyrde, hvor advokaten skal løfte bevisbyrden for, at denne har handlet i overensstemmelse med god advokatskik og derved sine pligter, hvorimod bevisbyrden er ligefrem efter deliktrettens regler, hvilket betyder, at den, der gør et krav gældende, skal godtgøre, at kravet består.¹⁰² I relation til tredjemand vil det erstatningsretlige udgangspunkt således følge deliktreglerne, hvor der er tale om ligefrem bevisbyrde. Dette indebærer, at skadelidte må godtgøre, at skadevolder, i dette tilfælde advokaten, har handlet culpøst, og at de øvrige erstatningsbetingelser er til stede, for

⁹⁸ Andersen, 2022, s. 854

⁹⁹ Andersen, 2022, s. 857 ff.

¹⁰⁰ Ibid.

¹⁰¹ Halling-Overgaard & Andersen, 2022, s. 118 f.

¹⁰² Ulfbeck, 2021, s. 31

at kunne opnå erstatning.¹⁰³ Hvis skadelidte ikke er i stand til at løfte denne bevisbyrde, vil advokaten blive frifundet, se hertil eksempelvis U 2017.1174 H, hvor advokaten blev frifundet for et erstatningskrav, idet der ikke forelå årsagsforbindelse.¹⁰⁴ Bevisbedømmelsen sker efter princippet om fri bevisbedømmelse, jf. RPL § 344, hvorefter retten frit vurderer de foreliggende beviser og fastlægger det faktiske grundlag for afgørelsen. Hvis retten ikke bibringes et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at fastslå de relevante omstændigheder, vil det være tilstrækkeligt for skadevolderen at bestride kravet.¹⁰⁵

Selvom skadevolderen i princippet kan forholde sig passivt, vil det i praksis ofte ikke forholde sig sådan, idet skadevolder som regel vil føre eget bevis med henblik på at understøtte sin frifindelsespåstand.¹⁰⁶ Denne bevisførelse betegnes som 'modbevis' og adskiller sig fra bevisbyrden ved, at det ikke drejer sig om at godtgøre kravets betingelser, men på at modbevise skadelidtes fremlagte bevis og dermed understøtte en frifindelsespåstand. Skadevolderen kan eksempelvis føre modbevis for egen skyld, accept af risiko eller manglende adækvans med henblik på at blive fritaget for ansvar.¹⁰⁷ Bevisbyrde og modbevis er begge udtryk for almindelig bevisførelse og underlagt de samme regler, men bevisførelsen vil ofte udvikle sig som en løbende modargumentation mellem parterne, hvor den ene parts bevisførelse foranlediger modbevis fra den anden. Uanset ændrer dette ikke ved udgangspunktet om, at det er skadelidte tredjemand, der bærer bevisbyrden, jf. princippet om ligefrem bevisbyrde efter de deliktsretlige regler.¹⁰⁸

¹⁰³ Hørlyck, 2020, s. 47

¹⁰⁴ Halling-Overgaard & Andersen, 2022, s. 476

¹⁰⁵ Von Eyben & Isager, 2024, s. 327

¹⁰⁶ Hørlyck, 2020, s. 152

¹⁰⁷ Hørlyck, 2020, s. 48

¹⁰⁸ Hørlyck, 2020, s. 152

8. Advokatundersøgelser

Advokatundersøgelser er en særlig type opgave, som adskiller sig fra traditionelle rådgivnings- og procesopgaver. Som tidligere anført skyldes dette, at advokatens vurderinger i sådanne undersøgelser ofte får betydning for andre end klienten. Advokatundersøgelser vil ofte have til formål at klarlægge faktiske og retlige forhold, som kan få betydning for tredjemands retsstilling. Med henblik på at belyse dette behandles i det følgende definitionen af advokatundersøgelser, aktører, kommissoriets indhold og de krav, der stilles til advokatens fremgangsmåde.

8.1 Definition

Da der ikke ved lov er reguleret regler for gennemførelse af advokatundersøgelser, og findes der derfor ingen fast definition af 'advokatundersøgelser'. Imidlertid er begrebet gennem tiden udviklet gennem branchevejledninger, herunder Danske Advokaters vejledning fra 2012 (herefter omtalt "2012-vejledningen") og Advokatsamfundets vejledning fra 2022 (herefter omtalt "2022-vejledningen"). Begge vejledninger bygger på samme opfattelse af, at advokatundersøgelser er kendetegnet ved, at advokaten indsamler, systematiserer og analyserer information for at fastlægge et faktisk hændelsesforløb.¹⁰⁹

Der sondres mellem 'almindelige' advokatundersøgelser og 'uvildige' advokatundersøgelser. Ved en almindelig advokatundersøgelse gælder der ikke særlige krav til den undersøgende advokats habilitet udover det, der til enhver tid følger af de advokatetiske regler, jf. pkt. 2.2.1. Dette indebærer, at den undersøgende advokat kan foretage advokatundersøgelse for opdragsgiver, selvom den pågældende advokat i øvrigt rådgiver for virksomheden. Dette skyldes, at formålet med en 'almindelig' advokatundersøgelse er at sikre klienten en hurtig og effektiv undersøgelse af et givent hændelsesforløb, og hvis det ønskes, kan der foretages en vurdering af, om der er grundlag for at indlede retlige skridt mod nogen af de berørte og involverede parter.¹¹⁰

Omvendt opstiller både 2012-vejledningen og 2022-vejledningen henholdsvis syv og ni kriterier for, hvornår en advokatundersøgelse kan betegnes som 'uvildig'. Overordnet kan disse inddeles i tre kategorier såsom i) uafhængighed, ii) gennemsigtighed vedrørende undersøgelsens gennemførelse og iii) kontradiktion, som skal sikre, at undersøgelsen er uvildig og objektiv.

¹⁰⁹ Bilag 1, pkt. 2, og Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 2.1

¹¹⁰ Bilag 1

Først og fremmest stilles der krav om advokatens uafhængighed før, under og efter advokatundersøgelsen. Advokaten må således ikke have et fast klientforhold til opdragsgiver eller påtage sig opgaver, der udspringer af advokatundersøgelsen.¹¹¹ I 2022-vejledningen præciseres det yderligere, at advokaten heller ikke må have egne interesser i forhold til advokatundersøgelsens tema, hvilket afspejler de advokatetiske reglers kapitel 2 og 4.¹¹²

For det andet stilles der krav til, at advokatundersøgelsen skal tilrettelægges og gennemføres på en gennemsigtig måde. Dette indebærer, at der udarbejdes et skriftligt kommissorium, som fastlægger undersøgelsens formål og rammer.¹¹³ Dette er uddybet nærmere i 2022-vejledningen, hvor der stilles krav om, at det skal fremgå i kommissoriet, at opdragsgiver er advokatens klient, og at væsentlige ændringer af kommissoriet skal redegøres for og begrundes i afrapporteringen.¹¹⁴ Endvidere skal advokaten have adgang til alt skriftligt materiale, der er relevant for undersøgelsen.¹¹⁵ Dette er i 2022-vejledningen konkretiseret ved, at opdragsgiveren så vidt muligt skal stille alt relevant skriftligt og digitalt materiale til rådighed og erklære sig skriftligt herom til advokaten.¹¹⁶ Derudover omfatter gennemsigtigheden, at kommissoriet og advokatundersøgelsens konklusioner gøres tilgængelige, i det omfang undersøgelsesrapporten tænkes offentliggjort, og at advokatundersøgelsen ikke må fremstå som en afgørelse, men alene indeholde vurderinger og eventuelle anbefalinger.¹¹⁷

For det tredje skal der sikres kontradiktion for de berørte og involverede aktører.¹¹⁸ Dette indebærer heriblandt, at tredjemand skal have mulighed for at udtale sig om de oplysninger, der lægges til grund for undersøgelsen, inden advokatundersøgelsen afsluttes. Derudover skal undersøgelsens konklusioner gøres tilgængelige for de berørte senest samtidig med en eventuel offentliggørelse. I 2022-vejledningen er dette videreført og konkretiseret, at de berørte og involverede aktører blandt andet skal have adgang til relevant materiale forud for interviews, mulighed for at gennemgå og kommentere interviewreferater samt lejlighed til at udtale sig, inden der træffes konklusioner, som kan være til ugunst for dem.¹¹⁹ Dette hænger sammen med, at undersøgelsen skal tilrettelægges og gennemføres på en gennemsigtig måde, som anført ovenfor. Betingelserne kan ses i lyset af de

¹¹¹ Bilag 1, pkt. 2.2.2, nr. 1

¹¹² Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 2.2, nr. 2-4.

¹¹³ Bilag 1, pkt. 2.2.2, nr. 2

¹¹⁴ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 2.2, nr. 1 og 5

¹¹⁵ Bilag 1, pkt. 2.2.2, nr. 3

¹¹⁶ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 2.2, nr. 6

¹¹⁷ Bilag 1, pkt. 2.2.2, nr. 5-7

¹¹⁸ Bilag 1, pkt. 2.2.2, nr. 4

¹¹⁹ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 2.2, nr. 7 og 8

retssikkerhedshensyn, der er fremhævet i litteraturen og udgør et væsentligt fortolkningsbidrag til indholdet af god advokatskik i relation til advokatundersøgelser. Det er nærliggende, at Danske Advokaters arbejdsgruppe og Advokatsamfundet har udformet kriterierne for 'uvildige' advokatundersøgelser med udgangspunkt i overvejelser og betragtninger af advokat, Eskil Trolle, som netop opstillede retssikkerhedsmæssige hensyn samt fordele og ulemper ved advokatundersøgelser i U 1991B.365 og U 1994B.359.

Vejledningerne er imidlertid ikke retligt bindende, men udgør et væsentligt fortolkningsbidrag til indholdet af 'god advokatskik' i forhold til gennemførelse af advokatundersøgelser. Hertil skal det bemærkes, at der i vejledningerne sondres mellem udtrykkene "skal" og "bør". Dette indebærer, at "skal" angiver pligter, der ifølge Advokatrådets opfattelse er udtryk for de gældende krav til god advokatskik, hvorimod udtrykket "bør" blot angiver anbefalinger af "best practice", som ikke i sig selv er retligt bindende, men kan indgå som fortolkningsbidrag ved fastlæggelsen af god advokatskik. Hertil kommer, at "[k]ravene til god advokatskik ændres over tid, og best practice kan således på et senere tidspunkt helt eller delvist modsvare de krav til god advokatskik, som stilles til advokaterne."¹²⁰

8.2 Advokatundersøgelsens aktører

Grundlaget for en advokatundersøgelse er altid fastsat af en opdragsgiver, som er advokatens klient. En opdragsgiver kan være enhver, såsom eksempelvis private virksomheder, offentlige myndigheder, organisationer, Folketinget mv., der antager en advokat til at gennemføre en advokatundersøgelse om et givent forhold. I praksis vil kommissoriet for en advokatundersøgelse typisk være udarbejdet mellem opdragsgiver og den advokat, der påtager at udføre undersøgelsen. Heri er der nærmere beskrevet, hvad afgrænsningen og formålet med undersøgelsen er.¹²¹

Advokaten vil herefter indhente og gennemgå oplysninger til brug for advokatundersøgelsen, som kan vedrøre berørte og involverede aktører. En berørt aktør forstås som en person, hvis forhold undersøges i en advokatundersøgelse.¹²² En involveret aktør forstås derimod som en person, der deltager i advokatundersøgelsen, uden at vedkommendes forhold undersøges. Dette kan forekomme ved, at vedkommende medvirker i interviews eller på anden vis bidrager med konkrete oplysninger om de forhold, der undersøges. Det kan også være en person, der på anden måde er central for

¹²⁰ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 2.5

¹²¹ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 2.1

¹²² Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 2.4

undersøgelsen, for eksempel en potentielt krænkelse i en undersøgelse om seksuelle krænkelse, uden nødvendigvis at bidrage med konkrete oplysninger.¹²³ 2012-vejledningen indeholder imidlertid ikke en skarp opdeling af berørte og involverede aktører. Heri er der alene defineret, hvem der er 'berørte' aktører, men begrebet omfatter også de personer, som udelukkende afleverer bevismateriale eller afgiver forklaring, hvorfor definitionen henhører under 2022-vejledningens sondring af 'berørte' og 'involverede' aktører.¹²⁴ Der er derfor fortsat enighed om, hvilke aktører der er berørt og involveret i advokatundersøgelsens gennemførelse.

8.3 Klientopdraget og kommissoriets indhold

Det følger af begge vejledninger, at advokaten bør sikre sig, at kommissoriet for advokatundersøgelsen er tydeligt defineret ved at indeholde så mange oplysninger som muligt, så der ikke er tvivl om opdraget, eksempelvis hvad der konkret skal undersøges.¹²⁵ Udover at kommissoriet bør udarbejdes skriftligt, og der bør tages stilling til, hvorvidt advokatundersøgelse kan og skal gennemføres udelukkende på et skriftligt grundlag, fremgår det i medfør af 2012-vejledningen ikke nærmere, hvad der konkret bør overvejes at medtage i kommissoriet. Dette forholder sig anderledes til 2022-vejledningen, hvor der er oplyst en række vejledende elementer, der kan indgå i kommissoriet. Dette omfatter blandt andet, at i) afgrænsningen af undersøgelsen og formålet bør være beskrevet præcist og fyldestgørende, jf. pkt. 4.1, og indeholde ii) afklaring på, om der er tale om en 'almindelig' eller 'uvildig' advokatundersøgelse, jf. pkt. 4.2. Desuden kan det også være hensigtsmæssigt, at det fremgår af kommissoriet, om iii) undersøgelsen udelukkende udarbejdes på grundlag af eksisterende skriftligt og digitalt materiale, eller om undersøgelsen også udarbejdes på grundlag af en indberetningsordning eller eventuelle interviews med berørte og involverede aktører, jf. pkt. 4.4.

8.4 Advokatens forpligtelser og de berørte samt involveredes rettigheder

Som nævnt hviler en advokatundersøgelse på et opdrag fastsat af opdragsgiveren, som er advokatens klient. Advokaten vil derfor som udgangspunkt have en forpligtelse til at varetage opdragsgivers interesser. Advokaten er imidlertid også forpligtet til at sikre berørte og involverede relevant mulighed for at varetage deres interesser under undersøgelsen.¹²⁶

¹²³ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 2.4

¹²⁴ Bilag 1, pkt. 6.1

¹²⁵ Bilag 1, pkt. 2 og Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 4

¹²⁶ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 7

8.4.1 Første kontakt

Advokaten skal i forbindelse med den første egentlige henvendelse til de berørte og involverede oplyse de pågældende om advokatundersøgelsen, herunder rammerne og formålet med undersøgelsen. Dette indebærer blandt andet, at advokaten skal redegøre for sin egen rolle i advokatundersøgelsen, hvilket betyder, at advokaten skal oplyse de pågældende, at advokaten virker på grundlag af et opdrag fra opdragsgiver, og at advokaten ikke repræsenterer de berørte og involverede. Advokaten skal desuden også oplyse om, at de pågældende har ret til at lade sig bistå af en bisidder.¹²⁷ Dette hænger sammen med, at advokaten ved mødets start bør ”gøre de berørte bekendt med, at de hverken har pligt til at deltage i mødet eller til at udtale sig, og at eventuelle udtalelser i givet fald vil kunne bruges mod dem”.¹²⁸

8.4.2 Under forløbet

I forbindelse med indhentelse af oplysninger til advokatundersøgelsen, er advokaten forpligtet til at være saglig og må ikke medvirke til at undertrykke oplysninger.¹²⁹ Afgørende er derfor, at advokaten identificerer og indsamler al relevant materiale for udarbejdelse af advokatundersøgelsen, herunder for eksisterende materiale og yderligere oplysninger, der fremkommer via en eventuelt etableret indberetningsordning eller interviews med berørte og involverede aktører.

Hvis der skal foretages interviews med de berørte og involverede, har de ret til at forberede sig til interview. Dette betyder, at advokaten skal varsle tidspunktet og temaet for interviewet inden for rimelig tid, så de pågældende har tilstrækkelig tid til at forberede sig. Som en del af dette kan en berørt som udgangspunkt også komme i besiddelse af oplysninger, som advokaten vil bede den pågældende om at forholde sig til under interviewet, medmindre det ikke findes hensigtsmæssigt at overdrage det til den berørte.¹³⁰ For så vidt angår uvildige advokatundersøgelser har en berørt inden et interview altid mulighed for at gennemgå det relevante materiale vedrørende den berørte, som indgår i advokatundersøgelsen.¹³¹ Tilsvarende skal advokaten inden interviewet sikre, at de berørte og involverede oplyses om, hvad oplysningerne fra interviewet bliver anvendt til, og hvem det bliver videregivet til. Når interviewet afholdes, skal advokaten være saglig og behandle de berørte og involverede respektfuldt.¹³² Det anbefales desuden, at advokaten tillige bør give de berørte og

¹²⁷ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 7.1

¹²⁸ Bilag 1, pkt. 5.1

¹²⁹ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 6

¹³⁰ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 7.2

¹³¹ Ibid.

¹³² Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 7.2

involverede mulighed for at fremkomme med kommentarer og kritik både under selve mødet og efterfølgende.¹³³

8.4.3 Afslutning og offentliggørelse

Advokatundersøgelsen afsluttes med en undersøgelsesrapport, som udfærdiges af advokaten. Advokaten bør i sin afrapportering redegøre for de overordnede principper for den bevisvurdering, som advokaten har anvendt. Dette kan eksempelvis være relevant, hvis advokatens vurdering bygger på anonyme eller andenhandsberetninger, eller hvis der er anvendt et forsigtighedsprincip i bevisvurderingen, idet oplysningen af forholdene hviler på oplysninger, der ligger langt tilbage i tid.¹³⁴ Yderligere bør advokaten fremhæve, at advokatens vurdering ikke har karakter af en afgørelse.

Inden den endelige afrapportering afleveres til opdragsgiver, bør advokaten give den berørte mulighed for kontradiktion. Ved uvildige advokatundersøgelser er dette dog altid en forudsætning. I dansk ret følger det af det grundlæggende princip om kontradiktion i både civil- og straffeprocessen, at en part skal have mulighed for at gøre sig bekendt med og udtale sig om det materiale, der fremlægges af modparten, og som lægges til grund for en vurdering.¹³⁵ En advokatundersøgelse har imidlertid ikke karakter af en civil- eller strafferetlig sagsproces, idet en advokatundersøgelse har til formål at klarlægge et faktisk hændelsesforløb. Det antages på den baggrund, at kontradiktionsprincippet ikke finder direkte anvendelse ved gennemførelse af advokatundersøgelser. Vejledningerne opstiller imidlertid en række anbefalinger om kontradiktion for de berørte aktører, men det er imidlertid ikke nærmere fastlagt, hvad dette konkret indebærer, udover hvad der kan udledes af vejledningerne og retspraksis, der behandles nærmere i *afsnit 10*.

Ifølge Danske Advokaters vejledning indebærer kontradiktion ved gennemførelse af advokatundersøgelser, at den berørte får mulighed for at afgive udtalelser om kommentarer og kritik både under selve mødet og efterfølgende, hvilket skal ske inden for en rummelig frist, således vedkommende har en reel mulighed for at varetage sine interesser.¹³⁶ Dette er videreført i Advokatsamfundets vejledning, hvor det fremgår, at den berørte bør få adgang til ”*faktiske og eventuelt retlige forhold (...), som advokaten [har til hensigt] at lægge til grund om den berørte i sine*

¹³³ Bilag 1, pkt. 6.3

¹³⁴ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 8.1

¹³⁵ Kristoffersen, & Smith, 2025, *Kontradiktorisk princip* i Lex på lex.dk

¹³⁶ Bilag 1, pkt. 6.3

konklusioner".¹³⁷ Hvis en berørt fremkommer med et indlæg, bør advokaten i den endelige afrapportering have forholdt sig til disse oplysninger.¹³⁸

Desuden er det opdragsgiver, der bestemmer, om afrapporteringen skal offentliggøres. Er det bestemt, at der skal ske offentliggørelse, skal advokaten sikre, at den berørte fremgår anonymiseret i afrapporteringen samt orienterer om konklusionerne senest umiddelbart inden offentliggørelsen.¹³⁹

8.5 De advokatetiske regler i forbindelse med udførelse af advokatundersøgelser

Lige såvel som andre opgaver, som advokaten påtager sig, skal advokaten i forbindelse med udførelse af advokatundersøgelser overholde de advokatetiske regler. De advokatetiske regler afspejler praksis fra Advokatnævnet og domstolene, mens de på uafklarede områder udtrykker Advokatrådets opfattelse af, hvad der udgør god advokatskik, jf. art. 2, i de advokatetiske regler. Reglerne udgør dermed både en kodificering af gældende ret og et fortolkningsbidrag ved vurderingen af advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand.

Ifølge art. 3, stk. 1 og 2, i de advokatetiske regler, gælder det, at advokaten indtager en særlig rolle i samfundet, og advokaten skal derfor ikke blot varetage klientens interesser, men skal tillige fremme retfærdighed og modvirke uret. Derfor vil det være i strid med god advokatskik, hvis advokaten i sine vurderinger er usaglig eller undertrykker væsentlige oplysninger, som kan have betydning for tredjemands retsstilling.¹⁴⁰

Ved advokatundersøgelser tillægges disse hensyn særligt vægt, idet advokatens vurderinger i praksis ofte får direkte betydning for tredjemand. Dette kommer til udtryk i art. 52, hvor det fremgår, at advokaten ikke må medvirke til, at undersøgelsen fremtræder på en måde, der er i strid med de faktiske forhold. Ydermere følger det af art. 53, at advokaten skal sikre de personer, der inddrages i undersøgelsen, relevant mulighed for at varetage deres interesser. Dette stemmer overens med de kriterier, der i vejledningerne opstilles for, hvornår en advokatundersøgelse kan betegnes som uvildig, som omtalt i *afsnit 8.1*.

¹³⁷ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 8.2

¹³⁸ Ibid.

¹³⁹ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 8.3

¹⁴⁰ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 8.1

9. Klage- og tilsynsinstanser

Fastlæggelsen af indholdet af god advokatskik sker i praksis gennem Advokatnævnets afgørelser og domstolenes prøvelse heraf. De følgende afsnit behandler derfor Advokatsamfundet, Advokatrådet og Advokatnævnet med henblik på at belyse, hvordan indholdet af god advokatskik fastlægges og håndhæves.

9.1 Advokatsamfundet og Advokatrådet

Ifølge RPL § 143, stk. 1, gælder det, at Advokatsamfundet består af alle advokater. Der er således tale om et lovpligtigt medlemskab, idet Advokatsamfundet er tillagt såvel en tilsynsførende funktion med advokater som en forpligtelse til at oprette det i øvrigt uafhængige Advokatnævn.¹⁴¹ Derudover er Advokatsamfundet ansvarlig for at udarbejde regler om advokatens forsikringsforhold, der blandt andet sikrer, at tredjemand er tilstrækkeligt beskyttet mod økonomiske tab.¹⁴²

Advokatrådet fungerer som Advokatsamfundets bestyrelse og fører i medfør af RPL § 143, stk. 2, 1. pkt., tilsyn med advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige. Hvis Advokatrådet finder, at en advokat ikke har handlet i overensstemmelse med de pligter, stillingen medfører, har rådet kompetence til at indklage den pågældende for Advokatnævnet, jf. RPL § 143, stk. 2, 2. pkt.

9.2 Advokatnævnet og domstolene

Advokatnævnet er et lovbestemt og uafhængigt klagenævn, der kan karakteriseres som et domstolslignende tvistnævn.¹⁴³ Advokatnævnet består af 21 medlemmer, herunder en formand og to næstformænd, der alle skal være dommere, samt af 18 andre medlemmer, jf. retsplejelovens § 144, stk. 1. Formanden og næstformanden udpeges af Højesterets præsident, mens de 18 andre medlemmer består af ni advokater, der er valgt af Advokatsamfundet, og de resterende 9 medlemmer udpeges af justitsministeren efter indstilling fra forskellige myndigheder og organisationer, der har kendskab til både private klienters, erhvervsklienter og offentlige interesser.

Advokatnævnets opgaver består i at behandle adfærds- og salærklager over advokater. En adfærdsklage er en klage over advokaters optræden, hvilket kan omfatte klager over sprogbrug overfor modparten, langsommelig sagsbehandling m.v., og salærklager drejer sig om en klage over

¹⁴¹ Halling-Overgaard & Andersen, 2022, s. 34

¹⁴² Ibid.

¹⁴³ Advokatnævnet, 2025, *Organisation* på advokatnævnet.dk

det salær, som en advokat har beregnet for sit arbejde.¹⁴⁴ Det er således Advokatnævnet, der som udgangspunkt har enekompetence til at behandle sager vedrørende overtrædelse af god advokatskik, herunder behandling af de forannævnte sager. Deres sanktionsmuligheder er enten en irettesættelse, bøde op til 600.000 kr. eller frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed i en given periode eller indtil videre, jf. RPL § 147 c. Sanktionsfastsættelsen sker efter faste retningslinjer, som har til formål at sikre ensartethed i praksis. En bøde ved førstegangsforsæelse udgør som udgangspunkt 10.000 kr., mens en grov tilsidesættelse eller gentagelsestilfælde typisk medfører en skærpet sanktion.¹⁴⁵

Dertil følger det af retspraksis, at en advokat er forpligtet til at efterleve Advokatnævnets kendelser. Som et eksempel herpå henvises der til dommen fra Retten i Randers afsagt den 25. maj 2020 med sagsnr. BS-42922/2019-RAN, hvori det fremgår af rettens præmisser, at *”[a]dvokatmyndighederne er uden mulighed for at foretage retsskridt til inddrivelse af tidligere idømte bøder, men kan ikke være forpligtet til usanktioneret at tåle manglende reaktion fra et medlem i relation til betaling eller dokumentation af aftale herom. (...) [M]anglende betaling af bøder betragtes som en selvstændig tilsidesættelse af god advokatskik, da advokatmyndighederne ellers ville være uden retsmidler mod manglende efterlevelse af nævnets [kendelser]”*. Dette betyder, at retsvirkningen ved manglende efterlevelse af en nævnskendelse er, at det anses som en selvstændig tilsidesættelse af god advokatskik, der kan sanktioneres efter § 147 c. Denne tilgang forekommer konsekvent i Advokatnævnets praksis, heriblandt eksempelvis i nævnskendelse af 27. juni 2019, hvor en advokat blev sanktioneret for ikke at have betalt en tidligere pålagt bøde, hvilket i sig selv blev anset som en tilsidesættelse af god advokatskik efter RPL § 126, stk. 1.¹⁴⁶ Selvsamme begrundelse fastslog Advokatnævnet i nævnskendelse af 28. juni 2023 og 27. marts 2025, at en advokat har pligt til at efterleve nævnets kendelser, og at manglende betaling af en tidligere pålagt bøde af nævnet kunne føre til en væsentligt skærpet sanktion i form af en tillæggsbøde.¹⁴⁷

I situationer, hvor Advokatnævnet pålægger en advokat en disciplinær sanktion, kan advokaten inden for fire uger indbringe den afsagte kendelse for domstolene, jf. RPL § 147 d, stk. 1 og 2. Hverken Advokatnævnet eller klageren har samme adgang, jf. RPL § 147 d, stk. 1, e.c. Det følger af forarbejderne til bestemmelsen, at domstolene kan foretage en udtømmende prøvelse, såvel med

¹⁴⁴ Lavesen & Jørgensen, 2022, s. 46

¹⁴⁵ Rønde, T., 2015, *Bevisbyrden ved klager over tilsidesættelse af god advokatskik* på advokatsamfundet.dk.

¹⁴⁶ ANK sagsnr. 2019-1064 + Windahl, 2019, 2019 – *Advokaten 7 Manglende betaling af bøder* på advokatsamfundet.dk

¹⁴⁷ ANK sagsnr. 2023-257 og 2024-3152

hensyn til, hvorvidt en advokat har tilsidesat en pligt, herunder handlet i strid med god advokatskik, som med hensyn til valget og udmålingen af selve sanktionen.¹⁴⁸ Dette tiltrådte Højesteret i U 2018.1160 H, hvori de fastslog, at *”det ligger (...) i prøvelsesordningen (...), at domstolene har adgang til at foretage en udtømmende prøvelse af Advokatnævnets vurdering af ”god advokatskik”, herunder om en eventuel tilsidesættelse af god advokatskik må anses for grov. Prøvelsesordningen indebærer imidlertid (...) ikke, at domstolene nødvendigvis skal tilsidesætte Advokatnævnets afgørelse, fordi der kan rejses en vis tvivl om nævnets vurdering. Domstolene må således særskilt vurdere, om der er fornødent grundlag for at tilsidesætte nævnets afgørelse.”* Med dette betyder det, at sager vedrørende overtrædelse af god advokatskik som udgangspunkt skal behandles af Advokatnævnet, men domstolene kan ultimativt tage stilling til Advokatnævnets afgørelse i de tilfælde, hvor nævnskendelsen kæres, jf. RPL § 147 d, stk. 1 og 2.

Retspraksis fra disse instanser får derfor særlig betydning for fastlæggelsen af indholdet af god advokatskik. Dette gælder også ved gennemførelse af advokatundersøgelser, der ikke er nærmere lovregulerede, men hvor de krav til advokatens fremgangsmåde, der kan udledes af god advokatskik, kan få betydning for culpavurderingen efter professionsansvarsmålestokken og dermed for vurderingen af, om de almindelige erstatningsretlige betingelser er opfyldt.

¹⁴⁸ Enkelte bemærkninger, Lovforslag nr. L 150, Folketingstidende 1981-82, 2. samling, tillæg A, spalte 3806

DEL III. Analyse

10. Analyse af udvalgt retspraksis

Efter den teoretiske gennemgang analyseres i det følgende udvalgt nævns- og domstolspraksis. Nævnspraksis inddrages for at afgrænse indholdet af god advokatskik ved gennemførelse af advokatundersøgelser, mens domstolspraksis inddrages med henblik på at vurdere advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand med afsæt i fastlæggelsen af god advokatskik på området.

10.1 Løkken Sparekasse-sagen (ANK sagsnr. 2010-02-0540 og 2010-02-0541)

Efter Løkken Sparekasses økonomiske kollaps blev der i 2009 bestilt en uvildig advokatundersøgelse med henblik på at belyse årsagerne til sparekassens økonomiske situation og undersøge, om der blandt andet kunne findes erstatningsretlige overtrædelser hos den tidligere ledelse i Løkken Sparekasse.¹⁴⁹

I Advokatnævnets kendelse afsagt den 7. juni 2012 (herefter omtalt ”Løkken Sparekasse-sagen”) klagede to tidligere bestyrelsesmedlemmer i Løkken Sparekasse A/S (herefter omtalt ”klager”) over advokaterne, A og B (herefter omtalt ”indklagede advokater”), der stod for udførelse af den pågældende advokatundersøgelse. Klagen angik navnlig, om de indklagede advokater havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at underrette klager om, at de indklagede advokater var blevet udpeget til at foretage undersøgelsen og ved ikke at have givet klager lejlighed til at udtale sig. De indklagede advokater gjorde omvendt gældende, at undersøgelsen var både uvildig og uafhængig, idet der var tale om *”en privat undersøgelse til brug for bestyrelsens efterfølgende beslutningsgrundlag og ikke en undersøgelse i den civile retsplejes former”*, hvorfor de indklagede advokater gjorde gældende, at disse ikke har *”haft ret eller pligt til at foretage høring af de enkelte bestyrelsesmedlemmer i forbindelse med [advokat]undersøgelsen (...).”*¹⁵⁰

Nævnets mindretal fandt, at de indklagede advokater havde handlet i strid med god advokatskik. Mindretallet lagde vægt på, at advokater ved gennemførelsen af advokatundersøgelser bør overholde nogle grundlæggende principper, herunder for høring af og orientering af de involverede parter, navnlig når undersøgelsen udadtil blev fremstillet som ”uvildig”. Det skal ses i lyset af, at det af art. 1, i dagældende advokatetiske regler vedtaget på Advokatrådets møde den 7. april 2011 (nugældende art. 3, i de advokatetiske regler vedtaget på Advokatrådets møde den 16. juni 2022) følger, at

¹⁴⁹ ANK sagsnr. 2010-02-0540 og 2010-02-0541

¹⁵⁰ Ibid.

advokaten indtager en særlig stilling. Dette indebærer, at advokaten også under udførelsen af sine pligter for klienten udviser den nødvendige respekt overfor personer og andre, som advokaten har kontakt med på klientens vegne. Grundlaget for dette ligger i, at advokaten i medfør af RPL § 126, stk. 1, skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik. Det betyder således, at der er en høj, faglig standard for, hvordan advokaten skal agere i sit virke. Dermed forventes det, at når advokaterne gentagne gange giver oplysninger om, at der er iværksat en ”uvildig” advokatundersøgelse, så må det lægges til grund, at det gerne skulle være tilfældet.

Dertil bemærkede mindretallet, at der bør gælde retningslinjer for udarbejdelsen af advokatundersøgelser, som der forekommer i andre brancher, og at advokaternes egen brancheorganisation i øvrigt har udarbejdet en vejledning til udførelse af advokatundersøgelser, hvor der sondres mellem henholdsvis ’almindelige’ og ’uvildige’ advokatundersøgelser. Der henvises til Danske Advokaters 2012-vejledning, som ved afsagte kendelse den 7. juni 2012 har eksisteret i knap 4 måneder, men som mindretallet alligevel tillagde stor betydning på trods af dets lave retskildemæssige værdi. Dette kan forklares ved, at de vejledende retningslinjer, selvom de ikke er bindende, kan anvendes som fortolkningsbidrag til, hvad der må anses for god advokatskik ved gennemførelse af advokatundersøgelser.

Da mindretallet tillagde 2012-vejledningen en betydning ved vurderingen af god advokatskik, skal der i den henseende henvises til kontradiktionsprincippet og vejledningens pkt. 2.2.2¹⁵¹ om uvildige advokatundersøgelser, hvori det fremgår, at der er en række kriterier, der skal være opfyldt, førend der er tale om en ’uvildig’ advokatundersøgelse, jf. *afsnit 8.1*. Det drejer sig blandt andet om, at de berørte skal have mulighed for kontradiktion i forhold til de faktuelle oplysninger og efter omstændighederne tillige i forhold til spørgsmål af retlig karakter, inden undersøgelsen afsluttes. Eftersom det af de foreliggende oplysninger ikke var tilfældet, at de berørte fik mulighed for kontradiktion i det omfang, som 2012-vejledningen opstiller for uvildige advokatundersøgelser, tillagde mindretallet dermed både de vejledende retningslinjer og undersøgelsens terminologi større betydning end flertallet.

Som tidligere anført er der blot tale om vejledende retningslinjer, som nævnet ikke er bundet af, hvilket netop kom til udtryk i flertallets resultat. Nævnets flertal frifandt derimod de to indklagede advokater. Flertallet bemærkede indledningsvis, at der ikke i lovgivningen fandtes nærmere regler om advokatundersøgelser. I den anledning anførte flertallet således, at ”(...) [e]n advokat (...) i

¹⁵¹ Bilag 1

*forbindelse med gennemførelsen af en advokatundersøgelse [vil] repræsentere klienten og skal således varetage klientens interesser – og kun klientens interesser – i overensstemmelse med det foreliggende kommissorium/opdrag. Gennemførelsen af undersøgelsen skal naturligvis ske inden for rammerne af lovgivningen og god advokatskik.”*¹⁵² Ydermere fandt flertallet, at advokatundersøgelsen efter sit indhold måtte anses for at have karakter af et responsum eller partsindlæg til brug for bestyrelsens vurdering af et eventuelt erstatningsretligt ansvar overfor den tidligere bestyrelse. Dette har den betydning, at en advokat i forbindelse med udarbejdelsen af en advokatundersøgelse hverken er forpligtet til at underrette eller partshøre modparter eller andre, som kan have en interesse i undersøgelsen. Advokatundersøgelsen er bestilt af opdragsgiver, og advokaten skal således som udgangspunkt alene varetage klientens interesser ved at gennemføre advokatundersøgelsen efter klientens kommissorium. Desuden bemærkede flertallet i den forbindelse, at selvom undersøgelsen i offentligheden var blevet omtalt som ”uafhængig” og ”uvildig”, så kunne det ikke i sig selv føre til et andet resultat, selvom nævnet fandt betegnelsen ”uheldig”. Det er tillige underordnet for vurderingen af, hvorvidt de indklagede advokater har handlet i strid med god advokatskik, at advokatundersøgelsen i terminologien bliver betegnet for ’uvildig’, og at der egentlig blot er tale om en ’almindelig’ advokatundersøgelse. Det findes på den baggrund, at betegnelsen ikke er afgørende, men at advokatundersøgelsen må kvalificeres efter sit indhold. Det er således i tråd med 2012-vejledningens pkt. 2.2 vedrørende vejledningens terminologi, hvor det er beskrevet, at begrebet ’advokatundersøgelser’ anvendes i flæng, og at der i branchen ikke er nærmere defineret, hvad ’advokatundersøgelser’ dækker over, hvorfor Danske Advokaters arbejdsgruppe opstillede sondringen af henholdsvis ’almindelige’ og ’uvildige’ advokatundersøgelser.¹⁵³

Nævnskendelsen illustrerer, at gennemførelse af advokatundersøgelser er et ureguleret område, og at der ingen klare retningslinjer var på daværende tidspunkt. Det centrale i flertallets begrundelse er, at undersøgelsen blev kvalificeret efter sit indhold snarere end efter den betegnelse, som de indklagede advokater havde anvendt om den. Da advokatundersøgelsen blev anset som et responsum eller partsindlæg til klientens interne brug, fulgte det heraf, at advokaten som udgangspunkt alene var forpligtet til at varetage klientens interesser og derfor ikke havde en generel pligt til at underrette eller høre berørte tredjeparter, hvilket afspejler en mere tilbageholdende tilgang til at statuere et disciplinæransvar. Flertallet fandt derfor ikke grundlag for at opstille generelle krav til advokaten om

¹⁵² ANK sagsnr. 2010-02-0540 og 2010-02-0541

¹⁵³ Bilag 1

kontradiktion eller høring af berørte parter, men fastholdt udgangspunktet om, at advokaten ved gennemførelse af advokatundersøgelser som udgangspunkt skal varetage klientens interesser. Mindretallets udtalelse peger imidlertid i en anden retning. Mindretallet lagde vægt på, at den måde, hvorpå undersøgelsen bliver præsenteret, kan få betydning for, hvilke krav der bør stilles til advokatens fremgangsmåde. Når undersøgelsen betegnes som ”uvildig”, taler dette efter mindretallets opfattelse for, at der også må gælde visse minimumskrav til høring og orientering. Herved nærmer mindretallet sig en forståelse af, at 2012-vejledningen måtte anses som udfyldende ret, idet der i lovgivningen ikke er fastsat nærmere regler om advokatundersøgelser.

10.2 Sankt Annæ Gymnasium (ANK sagsnr. 2022-2241 og 2022-2423)

Da Løkken Sparekasse-sagen tog udgangspunkt i, at advokatundersøgelser anses som et responsum eller partsindlæg til klientens interne brug, og at god advokatskik ikke blev anset for at indebære generelle krav om kontradiktion eller høring af berørte parter ved gennemførelse af sådanne undersøgelser, giver advokatundersøgelsen om Sankt Annæ Gymnasium (herefter omtalt ”SAG-sagen”) anledning til at undersøge, om der i Advokatnævnets praksis kan konstateres en udvikling i vurderingen af, hvilke krav god advokatskik stiller til advokatens håndtering af berørte parter ved gennemførelse af advokatundersøgelser.

I kølvandet af mediernes dækning af DR’s pigekors oplevelser af seksuelle krænkelser og mobning begået af voksne med tilknytning til koret, blev rektor på Sankt Annæ Gymnasium kontaktet af flere tidligere elever, som havde oplevet seksuelle krænkelser og et seksualitet miljø i deres tid på gymnasiet. Af den årsag blev der i juni 2021 bestilt en ekstern advokatundersøgelse af Københavns kommune (herefter omtalt ”opdragsgiver”) med henblik på at få afdækket mulige tilfælde af seksuel chikane, krænkelser eller overgreb overfor gymnasiets elever og medlemmer af gymnasiets kor.¹⁵⁴ I SAG-sagen havde en tidligere underviser på Sankt Annæ Gymnasium, Michael Bojesen (herefter omtalt ”klager”), klaget over de pågældende advokater (herefter omtalt ”undersøgende advokater”), der stod for udarbejdelse af advokatundersøgelsen om kulturen på Sankt Annæ Gymnasium.¹⁵⁵ I den forbindelse tog 15 medlemmer af Advokatnævnet stilling til flere forhold relateret til god advokatskik, herunder i) klagers adgang til at varetage sine interesser, ii) manglende tydeliggørelse af, at undersøgelsen ikke var uvildig, og iii) en vurdering af, om den ene advokat havde tilsidesat sin tavshedspligt. Klagers øvrige påstande om tilsidesættelse af klagers rettigheder i henhold til databeskyttelsesregler og straffelovens regler om ærekrænkelser samt kritisabel bevisvurdering, afviste Advokatnævnet og behandles derfor ikke nærmere.

10.2.1 Vurdering af adgang til varetagelse af interesser

Spørgsmålet er, om de undersøgende advokater havde handlet i strid med god advokatskik ved at undlade at udlevere kopi af de indberetninger, der vedrørte klager, samt ved ikke at orientere klager om advokatundersøgelsens konklusioner forud for offentliggørelsen af den endelige rapport. Advokatnævnet fastslog indledningsvis, at en advokats konklusion i en advokatundersøgelse af den

¹⁵⁴ Københavns Kommune, 2022, *Elever i Sankt Annæ Gymnasiekor blev udsat for seksualiseret kultur og krænkende adfærd* på kk.dk.

¹⁵⁵ ANK sagsnr. 2022-2241 og 2022-2423

foreliggende karakter kan have væsentlig betydning for den eller de berørte. Nævnet bemærkede i den forbindelse, at *”(...) da alle parter har en interesse i, at grundlaget for den undersøgende advokats konklusioner er fyldestgørende som muligt, skal den undersøgende advokat give den undersøgte person relevant mulighed for at varetage sine interesser.”*¹⁵⁶

Nævnet fandt imidlertid ikke grundlag for at fastslå, at de undersøgende advokater havde tilsidesat god advokatskik. Der blev lagt vægt på, at klager havde fået indsigt i undersøgelsens rammer, herunder blandt andet udlevering af kommissoriet, spørgetema forud for sit interview samt mulighed for at gennemgå indberetningerne og udtale sig med bistand fra egen advokat (herefter omtalt ”bisidder”). Nævnet lagde således til grund, at opdragsgiver er advokatens klient, og at advokaten derfor som udgangspunkt skal varetage klientens interesser. Dog skal god advokatskik forstås således, at de undersøgende advokater skal give den berørte part relevant mulighed for at varetage sine interesser, uden at dette nødvendigvis betyder, at de undersøgende advokater er forpligtet til at udlevere al materiale og oplysninger om den pågældende eller give lejlighed til at gennemføre en yderligere høringsproces overfor klager, hvis der foreligger begrundende hensyn til gennemførelsen af advokatundersøgelsen. Nævnet udtalte, at *”[d]et gælder, uanset at det efter omstændighederne som nærmere anført i Advokat[samfundets] Vejledning om advokatundersøgelser (2022), pkt. 8.2, er ”best practice” at gennemføre en sådan kontradiktion, selvom undersøgelsen (...) ikke er eller fremtræder som uvildig”*.¹⁵⁷ Nævnet afviser endvidere, at det var i strid med god advokatskik at undlade at give klager adgang til rapportens konklusioner før offentliggørelsen, når dette skete efter instruks fra klienten. Dette understreger, at advokatens fremgangsmåde ved gennemførelse af advokatundersøgelser i væsentligt omfang beror på hensynet til klientens interesser, hvilket efter omstændighederne kan begrænse den berørtes adgang til oplysninger og konklusioner, selvom disse kan være til ugunst for den pågældende.

Kendelsen fastslår således, at nævnet ikke tillagde vejledningen bindende betydning, idet der blot er tale om vejledende retningslinjer, og at god advokatskik ved gennemførelse af advokatundersøgelser ikke opstiller krav om kontradiktion svarende til den, der gælder ved domstolsbehandling, men alene, at den berørte skal have ”relevant mulighed” for at varetage sine interesser, hvilket efter omstændighederne kan ske i et begrænset omfang.

¹⁵⁶ ANK sagsnr. 2022-2241 og 2022-2423

¹⁵⁷ Ibid.

10.2.2 Vurdering af 'uvildig' advokatundersøgelse

Dernæst er spørgsmålet, hvorvidt de undersøgende advokater havde handlet i strid med god advokatskik ved den måde, hvorpå undersøgelsen blev fremstillet på, herunder at de i videre omfang skulle have præciseret, at undersøgelsen ikke var 'uvildig'.

Klager gjorde gældende, at advokatundersøgelsen fremstod som uvildig, og at dette kunne give en misvisende opfattelse af undersøgelsens karakter, idet de pågældende advokater havde undladt at tydeliggøre, at der ikke var tale om en uvildig advokatundersøgelse. De undersøgende advokater bestred dette og henviste til, at det fremgik af rapporten, at undersøgelsen "[var] gennemført efter de anbefalinger, der følger af [2012-vejledningen] om såkaldte 'almindelige advokatundersøgelser'. Der er hverken i rapporten eller overfor [klager] tilkendegivet, at der skulle være tale om en 'uvildig' advokatundersøgelse."¹⁵⁸

Nævnet fandt på den baggrund ikke grundlag for at fastslå, at der var handlet i strid med god advokatskik. Nævnet lagde vægt på undersøgelsens kommissorium og de rammer, hvorunder undersøgelsen var gennemført. Hertil bemærkede nævnet, at det af kommissoriet, der blev citeret i den offentliggjorte rapport, blandt andet fremgik, at der var tale om en fortrolig undersøgelse til klientens interne brug, og at undersøgelsen var udarbejdet for og finansieret af opdragsgiver. Dette adskiller sig imidlertid fra 2022-vejledningens pkt. 2.2, hvor det antages at være i strid med god advokatskik, hvis en advokat betegner en advokatundersøgelse som 'uvildig' eller andre lignende betegnelser, men det derimod viser sig, at betingelserne, for en 'uvildig' advokatundersøgelse, ikke er opfyldt. Dette illustrerer, at vurderingen af, om der er handlet i strid med god advokatskik, ikke beror på, hvordan advokatundersøgelsen betegnes, men derimod på, om undersøgelsen faktisk er gennemført som en uvildig eller almindelig advokatundersøgelse.

Det er dog nærliggende at forestille sig, at resultatet havde været anderledes, hvis nævnet ikke fandt det godtgjort, at de undersøgende advokater i videre omfang havde præciseret, at undersøgelsen ikke var 'uvildig'. Derfor kan det ikke afvises, at antagelsen i 2022-vejledningens pkt. 2.2 i givet fald må anses for at være gældende ret for, hvad der er i strid med god advokatskik, idet nævnet alene har taget stilling til den situation, hvor de undersøgende advokater har fremstillet advokatundersøgelsen tvetydigt, herunder ved både at omtale advokatundersøgelsen som 'uvildig' og bekræftet, at det ikke var tilfældet. Kendelsen må derfor forstås således, at terminologien kan få betydning, hvis det konkret er formålet at vildlede om undersøgelsens karakter.

¹⁵⁸ ANK sagsnr. 2022-2241 og 2022-2423

10.2.3 Vurdering af den ene advokats tavshedspligt

Endeligt blev der taget stilling til, hvorvidt den ene undersøgende advokat havde handlet i strid med god advokatskik i forbindelse med interviewet med klager, hvor den pågældende advokat videregav en hilsen fra sin søn.

Klager gjorde gældende, at advokaten videregav en hilsen fra sin søn, der havde deltaget i et ”uddannelsesstilbud med klager, [og] for at kunne videregive denne hilsen må advokaten have brudt sin tavshedspligt ved at fortælle om interviewet.”¹⁵⁹ I modsætning hertil bestred den pågældende advokat, at der var tale om tilsidesættelse af sin tavshedspligt, idet advokaten blot havde orienteret sin familie om, at han arbejdede med undersøgelsen, men ikke havde afgivet nærmere konkrete detaljer herom. Dette blev blandt andet begrundet med, at det i forvejen var offentligt kendt, at klager var omfattet af sagen.

Nævnet fandt ikke grundlag for at fastslå, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik i den pågældende sammenhæng med henvisning til, at der ikke forelå tilstrækkelige oplysninger om de nærmere omstændigheder. Nævnet lagde i den forbindelse vægt på, at advokatundersøgelsen allerede var omtalt i offentligheden. Nævnet bemærkede imidlertid, at advokaten ikke udviste den fornødne hensyntagen til klagers situation. Dette illustrerer, at god advokatskik ved gennemførelse af advokatundersøgelser også omfatter krav til advokatens professionelle adfærd i mødet med andre, som advokaten har kontakt med på klientens vegne, jf. art. 3, stk. 7, i de advokatetiske regler. Dette understøttes ligeledes af 2012-vejledningens pkt. 7, hvori det fremgår, at advokater er underlagt tavshedspligt med hensyn til, hvad der fremkommer under undersøgelsen.

Kendelsen beror på en konkret vurdering af advokatens adfærd ved gennemførelse af den pågældende advokatundersøgelse og kan derfor ikke tillægges generel betydning. Den illustrerer imidlertid, at nævnet er tilbageholdende med at statuere et disciplinæransvar, når det faktiske grundlag ikke er tilstrækkeligt oplyst. Dette hænger sammen med, at udgangspunktet er ligefrem bevisbyrde, hvor det påhviler skadelidte at bevise, at advokaten har handlet culpøst og i strid med god advokatskik. Da skadelidte ikke har løftet bevisbyrden, fandt nævnet, at det ikke var i strid med god advokatskik. Det er således nærliggende at forestille sig, at der i tilfælde af, at der var andre oplysninger, der kunne lægges til grund for, at advokaten havde tilsidesat sin fortrolighedspligt, at nævnet ville have fundet frem til et andet resultat.

¹⁵⁹ ANK sagsnr. 2022-2241 og 2022-2423

10.2.4 Opsamling af SAG-sagen

Sammenfattende illustrerer nævnskendelsen, at advokatundersøgelser på tidspunktet for nævnskendelsens afsigelse fortsat anses for at være et partsindlæg til klientens interne brug, som det er behandlet i Løkken Sparekasse-sagen. Derudover er kendelsen udtryk for, at god advokatskik ved gennemførelse af advokatundersøgelser kan indebære visse krav til advokatens håndtering af de personer, der berøres af undersøgelsen.

Advokatnævnet fandt dog ikke anledning til at opstille krav om kontradiktion ved gennemførelse af advokatundersøgelser svarende til den, der gælder ved domstolsbehandling. Det afgørende var derimod, at den berørte part havde fået relevant mulighed for at varetage sine interesser, hvilket kan bero på en konkret vurdering. Kendelsen fastslår dermed, at advokater ved gennemførelse af advokatundersøgelser skal udvise et vist hensyn til tredjemand, uden at dette ændrer ved, at advokatundersøgelsen fortsat gennemføres på vegne af og i klientens interesse.

Endvidere fastslår kendelsen, at vurderingen af, om der er handlet i strid med god advokatskik, ikke beror på, hvordan advokatundersøgelsen betegnes, men på, hvordan undersøgelsen faktisk er gennemført. Herudover understreger kendelsen, at Advokatnævnet er tilbageholdende med at statuere disciplinæransvar, når det faktiske grundlag ikke er tilstrækkeligt oplyst, idet det påhviler klager at bevise, at den undersøgende advokat har tilsidesat god advokatskik. Hvis klager ikke kan løfte bevisbyrden, kan det af gode grunde ikke resultere i, at advokaten har tilsidesat god advokatskik.

10.3 Jes Dorph-Petersen (U 2026.867 H)

Da Løkken Sparekasse- og SAG-sagen alene angår spørgsmål om disciplinæransvar, kan kendelserne ikke i sig selv danne grundlag for at statuere et erstatningsansvar. Som nævnt viser kendelserne imidlertid, hvilke krav god advokatskik stiller til advokatens fremgangsmåde ved gennemførelse af advokatundersøgelser. Spørgsmålet i det følgende er derfor, om de krav til advokatens fremgangsmåde, der følger af god advokatskik, efter domstolspraksis kan få betydning for vurderingen af advokatens erstatningsansvar overfor tredjemand.

Efter en offentlig debat om seksualiseret kultur og sexchikane i mediebranchen, hvor flere kvinder stod frem med fortællinger om krænkende oplevelser på TV2, bestilte tv-stationen en advokatundersøgelse med henblik på at afdække eventuelle krænkende handlinger hos TV2. Advokatundersøgelsens konklusioner fik konsekvenser for den tidligere TV2-vært, Jes Dorph-Petersen (herefter omtalt "SL" for 'skadelidte'), hvis ansættelsesforhold med Nordisk Film (herefter omtalt "AG" for 'arbejdsgiver') blev opsagt. I den forbindelse anlagde SL sag mod advokat, Yvonne Frederiksen, (herefter omtalt "SV" for 'skadevolder'), der havde gennemført pågældende advokatundersøgelse, med påstand om, at SV havde handlet ansvarspådragende ved gennemførelse af undersøgelsen (herefter omtalt "Jes Dorph-sagen").

10.3.1 Landsrettens afgørelse

10.3.1.1 Fratrædelsesaftalen

Indledningsvis tog Østre Landsret stilling til spørgsmålet om, hvorvidt sagen skulle afvises som følge af manglende retlig interesse, idet SL havde underskrevet en fratrædelsesaftale med AG.

Østre Landsret bemærkede, at det fremgik af fratrædelsesaftalen, at SL havde underskrevet en endelighedsklausul, som betød, at fratrædelsesaftalen var indgået *"til fuld og endelig afgørelse af ethvert krav, der måtte kunne rettes mod [AG] som følge af opsigelsen, herunder i forhold til alle krav i henhold til ansættelsesaftalen, funktionærloven, forskels- og ligestillingsloven samt ethvert andet grundlag."*¹⁶⁰

SV gjorde gældende, at et erstatningskrav mod SV ville indebære en omgåelse af endelighedsklausulen ved blandt andet at åbne for et efterfølgende retsopgør mellem SV og TV2. Af landsrettens præmisser fremgik det imidlertid, at endelighedsklausulen alene regulerede forholdet mellem SL og AG og kunne efter sin ordlyd ikke udstrækkes til at omfatte retsforholdet mellem SL og SV. Derfor fastslog landsretten, at endelighedsklausulen ikke medførte, at SL var uden en sådan

¹⁶⁰ U 2026.867 H

retlig interesse i sagen mod SV, at sagen skulle afvises. SL var af den grund ikke afskåret fra at rejse et erstatningskrav uden for kontrakt mod SV. Dette bekræfter det almindelige princip om aftalers relativitet og fastslår, at ansvar overfor tredjemand ikke kan afskæres ved aftale mellem andre parter.

10.3.1.2 Ansvarsvurderingen

Landsretten tog herefter stilling til, om SV var erstatningsansvarlig overfor SL som følge af sin gennemførelse af advokatundersøgelsen. Spørgsmålet angik derfor, hvorvidt SV havde handlet ansvarspådragende overfor tredjemand ved udførelsen af advokatundersøgelsen.

Af landsrettens præmisser fremgik det, at vurderingen skulle foretages efter RPL § 126, stk. 1, vedrørende god advokatskik. Som anført i bestemmelsens forarbejder er udgangspunktet, at der ved god advokatskik skal forstås den adfærd, som *”gode omhyggelige, fagligt kompetente advokater udviser”*, og det vil altid indbefatte *”krav om uafhængighed, hæderlighed, nøjagtighed og pålidelighed”*.¹⁶¹ Dertil kommer, at vurderingen bør *”ske under hensyn til Advokatrådets advokatetiske regler gældende fra den 1. september 2022, der efter det oplyste er en kodificering af hidtil gældende praksis, og hvorefter en advokat, der udfører en advokatundersøgelse, ikke må medvirke til, at undersøgelsen fremtræder på en måde, der er i strid med de faktiske forhold, jf. [art.] 52.”*¹⁶²

Landsrettens vurdering harmonerer med pkt. 6 og pkt. 8 i Advokatsamfundets vejledning om advokatundersøgelser fra 2022, hvoraf det blandt andet fremgår, at *”advokaten skal være saglig og ikke medvirke til at undertrykke oplysninger, herunder oplysninger som kan have betydning for tredjemands retsstilling, og (...) der skal anvendes et forsigtighedsprincip i bevisvurderingen, hvilket kan være særligt relevant, hvis der er tale om en advokatundersøgelse, hvor oplysningen af sagen udelukkende er sket på (...) grundlag [af] vurderinger, der baserer sig på interviews om hændelser, der er foregået mange år tilbage i tid.”*¹⁶³

På trods af den lave retskildemæssige værdi, som Advokatsamfundets vejledning har, tillagde landsretten særligt vejledningens pkt. 6 og pkt. 8 stor betydning, hvilket kan forklares ved, at vejledningen er anvendt som udfyldende ret, idet det er udtryk for vejledende retningslinjer for, hvad der anses for god advokatskik ved gennemførelse af advokatundersøgelser. Ved vurderingen blev det tillagt betydning, at bevisvurderingen var foretaget på et samlet grundlag ud fra de afgivne forklaringer fra to forskellige kvinder angående episoder om påståede krænkende adfærd, som

¹⁶¹ Enkelte bemærkninger, Lovforslag nr. L 150, Folketingstidende 1981-82, 2. samling, tillæg A, spalte 3790

¹⁶² U 2026.867 H

¹⁶³ Ibid.

indbyrdes havde lighedstræk. Henset til, at SL havde haft mulighed for at forholde sig til de fremsatte oplysninger og varetage sine interesser med bistand fra dennes bisidder, var der under advokatundersøgelsen sikret tilstrækkelig kontradiktion. Landsretten fandt derfor ikke, at SV havde undertrykt oplysninger, der kunne have betydning for tredjemand.

Landsretten bemærkede endvidere, at det tidligere var fastslået i nævnskendelse af 4. november 2021, at SV havde tilsidesat god advokatskik ved gennemførelse af advokatundersøgelsen, idet hun blandt andet ikke i tilstrækkelig grad havde redegjort for det retlige grundlag, hvorpå hun støttede undersøgelsens resultat samt redegjort for de særlige juridiske problemstillinger, der relaterede sig til vurderingen af forhold, som havde fundet sted for mange år siden, herunder spørgsmål om forældelse og passivitet. Nævnskendelsen blev stadfæstet af Østre Landsret den 18. juni 2024, hvor de i lighed med Advokatnævnet fandt, at hun havde tilsidesat god advokatskik efter RPL § 126, stk. 1, jf. BS-10998/2022-OLR.¹⁶⁴

Som anført i *afsnit 7.4* kan tilsidesættelse af god advokatskik efter omstændighederne indgå ved vurderingen af, om advokaten har handlet ansvarspådragende, men en overtrædelse af god advokatskik er dog ikke i sig selv tilstrækkelig til at statuere erstatningsansvar. Dette understøttes af landsrettens afgørelse, hvor landsretten efter en samlet vurdering fandt, at SV ikke havde handlet ansvarspådragende ved gennemførelse af den pågældende advokatundersøgelse. Landsrettens afgørelser viser dermed, at tilsidesættelse af god advokatskik ikke kan sidestilles med, at advokaten har handlet ansvarspådragende, men må vurderes ud fra de almindelige erstatningsretlige betingelser. Det blev i den forbindelse tillagt betydning, at der var tale om et krav fremsat uden for kontrakt, og at advokater som udgangspunkt ikke er ansvarlige overfor tredjemand i samme omfang som overfor klienter. Dette hænger sammen med, at advokaten i sit virke normalvis varetager klientens interesser og ikke indgår i et kontraktforhold med tredjemand, hvilket efter landsrettens opfattelse også gælder ved gennemførelse af advokatundersøgelser. En udvidelse af ansvaret overfor tredjemand ville kunne indebære en risiko for, at advokaten i højere grad må tage hensyn til modstående interesser på bekostning af klientens interesser. Derudover må det tillægges betydning, at SL under gennemførelse af advokatundersøgelsen havde valgt en advokat som bisidder til at repræsentere på sine vegne. Dette har haft indflydelse på landsrettens vurdering, idet bisidderen er underlagt samme faglige standard for god advokatskik om at udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med, hvad berettigede hensyn til klientens tarv tilsiger, jf. RPL § 126, stk. 1, 2. pkt., og det må som følge

¹⁶⁴ U 2025.2886 H

heraf kunne forventes, at bisidderen havde et vist ansvar for at fremme SL's interesser. Landsrettens afgørelse viser således en tilbageholdende tilgang til at statuere ansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser.

10.3.2 Højesterets afgørelse

Indledningsvis tiltrådte Højesteret de grunde, som landsretten havde anført, herunder navnlig, at SL's krav angår erstatning uden for kontrakt, og at endelighedsklausulen, der er indeholdt i fratrædelsesaftalen, er indgået mellem SL og AG, og fastslog således, at fratrædelsesaftalen ikke afskar SL fra at rejse et erstatningskrav uden for kontrakt mod SV. Højesteret bekræfter dermed det almindelige princip om aftalers relativitet, hvorved udgangspunktet er, at en aftale alene har virkning for dens parter.

10.3.2.1 Ansvarsvurderingen

Højesteret tog herefter stilling til, om SV havde handlet ansvarspådragende overfor SL. I den forbindelse anførte Højesteret, at udgangspunktet er, at en advokat ikke kan ifalde ansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af en advokatundersøgelse, medmindre der foreligger særlige omstændigheder, såsom *"(...) hvis advokaten har begået grove fejl, eller hvis advokaten overfor en tredjepart har tilsidesat en omsorgspligt, der kan påhvile advokaten på grund af advokatundersøgelsens karakter."*¹⁶⁵ I relation hertil fandt Højesteret, at der ved SV's gennemførelse af advokatundersøgelsen forelå sådanne særlige omstændigheder, der indebar, at der skulle udvises en særlig grundighed og omhyggelighed, også af hensyn til de personer, der var berørt af undersøgelsen.

Dette er således i tråd med RPL § 126, stk. 1, hvoraf det fremgår, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer overens med god advokatskik. Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, at det *"(...) nærmere indhold af (...) [god advokatskik] er afhængig af den til enhver tid rådende opfattelse, således at kravene til advokaters adfærd må tilpasses ændringer i samfundsforholdene og deraf følgende ændrede opgaver for advokaterne. Begrebet rummer dog en fast kerne af normer, der vil være gældende til enhver tid. Foruden de krav, der udtrykkeligt er angivet i selve bestemmelsen, omfatter god advokatskik navnlig krav om hæderlighed, nøjagtighed og pålidelighed."*¹⁶⁶ Højesteret fastslog derfor, at god advokatskik tillige gælder i forbindelse med gennemførelse af

¹⁶⁵ U 2026.867 H

¹⁶⁶ Enkelte bemærkninger, Lovforslag nr. L 150, Folketingstidende 1981-82, 2. samling, tillæg A, spalte 3790

advokatundersøgelser, herunder overfor tredjemand, som advokaten har kontakt med på klientens vegne.

Dertil vægtes det af Højesteret, at der var etableret en indberetningsordning i den foreliggende advokatundersøgelse, hvor der var mulighed for at indberette om forhold af krænkende handlinger, som kunne være i strid med lovgivningen. Højesteret fandt, at SV havde begået fejl ved ikke i tilstrækkelig grad at forholde sig til den bevismæssige betydning af, at de indberettede episoder netop lå henholdsvis 19 og 17 år tilbage i tid, idet de afgivne forklaringer ikke var overensstemmende, og at der ikke forelå objektive eller tidsnære beviser om det, der var berettet om. Efter Højesterets opfattelse burde dette i medfør af et forsigtighedsprincip have foranlediget en mere forsigtig bevisvurdering.

Endvidere fandt Højesteret, at SV burde have gennemført yderligere interviews med en af de krænkede kvinder og SL med henblik på at afdække de nærmere omstændigheder vedrørende episoderne og dermed sikre, at de berørte havde mulighed for at forholde sig til de forklaringer, de andre havde afgivet under advokatundersøgelsen. Dette understøttes ligeledes af pkt. 8.2 i Advokatsamfundets Vejledning om advokatundersøgelser fra 2022, at *”[j]o stærkere kritik, der er af den berørte i undersøgelsens konklusioner, [desto] større behov er der for kontradiktion”*.¹⁶⁷

Højesterets vurdering er således udtryk for, at der ved advokatundersøgelser om alvorlige beskyldninger, som ligger mange år tilbage i tid og i væsentligt omfang beror på forklaringer, gælder skærpede krav til advokatens grundighed, omhyggelighed, bevisvurdering og kontradiktion. Som undersøgende advokat skal man derfor være påpasselig med entydigt at lægge indberetninger til grund, uden at have tilstrækkeligt grundlag til at kunne bevise, at episoderne faktisk stemmer overens med det, der er berettet om. På den baggrund fandt Højesteret, at SV havde begået grove fejl i forbindelse med sin gennemførelse af advokatundersøgelsen, idet SV havde tilsidesat den omsorgspligt, der påhvilede hende overfor de personer, der var berørt og involveret af undersøgelsen.

I modsætning til landsretten fandt Højesteret, at SV ikke sikrede, at SL fik rimelig mulighed for at varetage sine interesser. Højesteret bemærkede, at *”[SV] under onlinemødet den 18. december 2020 ikke redegjorde tilstrækkeligt for, hvilke konkrete handlinger i 2001 og 2003 hun lagde til grund, at [SL] havde foretaget, eller for, på hvilket grundlag hun fandt, at det med henvisning til hans*

¹⁶⁷ Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, 2022, pkt. 8.2

*handlinger ville været sagligt begrundet i 2020 at afskedige [SL].*¹⁶⁸ Dertil henviste Højesteret til disciplinærsagen mellem SV og Advokatnævnet afsagt den 7. maj 2025, hvor Højesteret tilsvarende fandt, at SV netop ikke havde sikret SL rimelig mulighed for at varetage sine interesser, jf. U 2025.2886 H.

Højesteret fandt i U 2025.2886 H, at en advokat, der udfører en advokatundersøgelse, skal sikre de personer, der inddrages i undersøgelsen, rimelig mulighed for at varetage deres interesser. Der blev i den sammenhæng henvist til art. 53, i de nugældende advokatetiske regler. Endvidere fastslog Højesteret, at den, der bliver undersøgt i en advokatundersøgelse, som udgangspunkt skal gives adgang til indsigt i advokatens oplysninger om den pågældende. Endvidere henvises der til, at der i 2022-vejledningen er fastslået, at den, der bliver undersøgt, forud for advokatens afrapportering til opdragsgiveren får at vide, hvilke konkrete handlinger advokaten mener, at den pågældende har foretaget, og hvilke regler advokaten i givet fald mener herved er overtrådt og hvorfor, jf. vejledningens pkt. 7 og 8. På den baggrund fandt retten i U 2025.2886 H, at SV ikke sikrede SL rimelig mulighed for at varetage sine interesser, idet SV ikke tilstrækkeligt redegjorde for, hvilke konkrete handlinger hun lagde til grund, og på hvilket grundlag hun fandt, at det var sagligt begrundet at afskedige SL, idet hun ikke henviste til konkrete lovbestemmelser, men blot henviste til ukonkret retspraksis for sit grundlag for sine konklusioner af advokatundersøgelsen.

Som følge af de nævnte fejl og mangler ved advokatundersøgelsen, tiltrådte Højesteret selvsamme begrundelse som i U 2025.867 H, at SV ikke har haft tilstrækkeligt grundlag for at konkludere, at SL ved de to episoder i 2001 og 2003 har begået seksuel chikane. SV har dermed tilsidesat den omsorgspligt, der hvilede hende indenfor standarden af god advokatskik, og Højesteret fandt således, at SV havde handlet ansvarspådragende overfor SL.

10.3.2.3 Kausalitet og adækvans

Efter at have fastslået, at der forelå ansvarsgrundlag, idet SV havde handlet culpøst, tog Højesteret herefter stilling til, om betingelserne for årsagsforbindelse og adækvans var opfyldt, for at der kunne statuere et erstatningsansvar.

Højesteret fandt, at der forelå årsagssammenhæng mellem SV's grove fejl og mangler ved gennemførelsen af advokatundersøgelsen og SL's tab i form af tabt indtægt frem til februar 2023, udgifter til psykolog- og psykoterapeutbehandling samt de omstændigheder, der begrundede hans

¹⁶⁸ U 2026.867 H

krav på godtgørelse for svie og smerte. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at undersøgelsens konklusioner, henset til sagens karakter og de involverede parter, måtte forventes at blive offentligt kendt og dermed påvirke SL's omdømme og indtægtsforhold. Endvidere fandt Højesteret ikke, at SV havde godtgjort, at andre forhold end hendes fejl var årsag til tabet, hvorfor Højesteret konstaterede, at der forelå årsagssammenhæng mellem SV's ansvarspådragende handlinger ved gennemførelsen af advokatundersøgelsen og SL's tab.

Højesteret fandt desuden, at tabet var en påregnelig følge af SV's ansvarspådragende handlinger, idet SV burde kunne indse, at hendes adfærd kunne medføre, at skaden skete som følge af, at hun ikke havde givet SL rimelig mulighed for at varetage sine interesser.

Afgørelsen viser dermed, at der ved advokatundersøgelser om alvorlige beskyldninger mod offentligt, kendte personer formentlig relativt let kan foreligge både kausalitet og adækvans, hvis undersøgelsens konklusioner må forventes at få betydning for den pågældendes omdømme og ansættelsesforhold. Højesteret fandt derfor, at betingelserne for årsagsforbindelse og adækvans var opfyldt, og at SV som følge heraf ifaldt erstatningsansvar overfor SL.

10.3.3 Opsamling af Jes Dorph-sagen

Jes Dorph-sagen indeholder både ligheder og væsentlige forskelle mellem landsrettens og Højesterets tilgang til advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser.

Både landsretten og Højesteret fastslår, at tredjemand ikke er afskåret fra at rette et erstatningsansvar mod den undersøgende advokat, idet der er tale om et krav fremsat uden for kontakt. Begge instanser er imidlertid enige om, at advokater som udgangspunkt ikke ifalder ansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser. Forskellen mellem instanserne består primært i vurderingen af, hvornår dette udgangspunkt kan fraviges.

Landsretten afspejler en tilbageholdende tilgang til at statuere et erstatningsansvar overfor tredjemand, hvor det tillægges betydning, at der er tale om et krav fremsat uden for kontrakt, og at advokaten ikke er ansvarlig overfor tredjemand i samme udstrækning som overfor klienten. Hertil indgik det i vurderingen, at der var sikret tilstrækkelig kontradiktion, idet SL havde haft mulighed for at forholde sig til de fremsatte oplysninger og varetage sine interesser med bistand fra dennes bisidder. Landsrettens afgørelse må derfor forstås således, at der gælder en relativ høj tærskel for at statuere et erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser.

Højesteret foretog derimod en strengere vurdering og fastslog, at særlige omstændigheder kan føre til, at den undersøgende advokat ifalder ansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser. Dette kan eksempelvis forekomme, hvis advokaten har begået grove fejl eller tilsidesat en omsorgspligt, der kan påhvile advokaten ved gennemførelse af advokatundersøgelser. Højesteret lagde i den forbindelse vægt på, at sagen vedrørte alvorlige beskyldninger, som lå mange år tilbage i tid, og som i væsentligt omfang var baseret på forklaringer uden objektive eller tidsnære beviser, hvilket efter Højesterets opfattelse forudsatte en mere grundig og omhyggelig bevisvurdering samt en anden tilgang til kontradiktion, end hvad der tidligere er fastslået i retspraksis.

I modsætning til landsretten fastslog Højesteret, at kontradiktion ikke alene forudsætter, at tredjemand får mulighed for at udtale sig, men også at den pågældende i tilstrækkelig grad får indsigt i det faktiske og retlige grundlag for advokatundersøgelsens konklusioner. Den manglende redegørelse for det retlige grundlag blev således anset som en væsentlig mangel ved advokatundersøgelsen og fik stor betydning for vurderingen af, om SL havde haft rimelig mulighed for at varetage sine interesser. Højesterets afgørelse indebærer dermed, at advokatundersøgelser ikke alene kan betragtes som et responsum eller partsindlæg til klientens interne brug. Selvom advokaten fortsat er forpligtet til at

varetage klientens interesser, viser afgørelsen, at der ved gennemførelse af advokatundersøgelser skal udvises et vist hensyn til tredjemand, uagtet at denne har en bisidder til at repræsentere på sine vegne. Forskellen mellem instanserne viser endvidere, at tilsidesættelse af god advokatskik ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at statuere erstatningsansvar, men at god advokatskik kan få væsentlig betydning ved vurderingen af, om advokaten har handlet culpøst overfor tredjemand.

Det må herefter lægges til grund, at advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser beror på en konkret, men at advokater som udgangspunkt ikke ifalder ansvar overfor tredjemand. Der kan imidlertid undtagelsesvis statueres ansvar, når der foreligger særlige omstændigheder, og at de almindelige erstatningsretlige betingelser i øvrigt er opfyldt.

10.4 Sammenligning af Løkken Sparekasse-, SAG- og Jes Dorph-sagen

Analysen af udvalgt nævns- og domstolspraksis viser, at advokatundersøgelser i dansk ret har sædvanligt været betragtet som undersøgelser, der i udgangspunktet må anses for et responsum eller partsindlæg til intern brug for klienten. Dette kommer tydeligt til udtryk i Løkken Sparekasse-sagen, hvor Advokatnævnets flertal lagde afgørende vægt på, at advokatundersøgelsen blev anset som et responsum eller partsindlæg som beslutningsgrundlag til klientens interne brug. Som følge heraf var advokaten som udgangspunkt alene forpligtet til at varetage klientens interesser, og der var derfor ikke grundlag for at opstille generelle krav til advokaten om kontradiktion eller høring af berørte, som advokatundersøgelsen vedrørte.

Nævnskendelsen i SAG-sagen illustrerer imidlertid en vis udvikling i retning af, at advokaten ved gennemførelse af advokatundersøgelser ikke alene skal varetage klientens interesser, men også i et vist omfang tage hensyn til de berørte parter. Advokatnævnet fastslog således i denne sag, at tredjemand skal have en relevant mulighed for at varetage sine interesser. Praksis bevæger sig således væk fra en ensidig tilgang om, at advokatundersøgelser udgør et partsindlæg, men uden at sidestille advokatundersøgelser med krav om kontradiktion som den, der gælder ved domstolsbehandling. SAG-sagen viser endvidere, at betegnelsen af en advokatundersøgelse ikke i sig selv er afgørende for vurderingen af, om god advokatskik er tilsidesat. Det er i stedet den måde, hvorpå undersøgelsen er faktisk er gennemført, der er afgørende. Terminologien kan imidlertid få betydning i tilfælde, hvor den er egnet til at give et misvisende indtryk af undersøgelsens karakter, jf. 2022-vejledningens pkt. 2.2. Det bemærkes i den forbindelse, at Løkken Sparekasse-sagen og SAG-sagen angår vurderingen af god advokatskik og dermed ikke direkte tager stilling til spørgsmålet om advokaters erstatningsansvar over tredjemand. Nævnskendelserne har imidlertid haft betydning for forståelsen af, hvilke krav der følger af god advokatskik ved gennemførelse af advokatundersøgelser, og indgår derfor som et væsentligt grundlag for ansvarsvurderingen i Jes Dorph-sagen.

Højesterets afgørelse i Jes Dorph-sagen adskiller sig fra den hidtidige praksis ved at tage stilling til spørgsmålet om advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser og bidrager således til en nærmere fastlæggelse af retstilstanden på området. Højesteret fastslår, at der som udgangspunkt ikke foreligger ansvar overfor tredjemand, men der undtagelsesvis kan statueres ansvar i tilfælde, hvor der foreligger særlige omstændigheder. Dette kan eksempelvis forekomme, hvis advokaten har begået grove fejl eller tilsidesat sin omsorgspligt overfor tredjemand. I den henseende lagde Højesteret afgørende vægt på, om tredjemand har haft mulighed

for at varetage sine interesser, og om advokaten har udvist tilstrækkelig grundighed og omhu ved gennemførelse af advokatundersøgelsen, som det følger af den faglige standard for god advokatskik.

Samlet set viser retspraksis, at vurderingen af advokaters ansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser beror på en konkret vurdering ud fra hensynene til både klientens og tredjemands interesser. Udgangspunktet er fortsat, at advokaten ved gennemførelse af advokatundersøgelser varetager klientens interesser, men praksis viser, at der i et vist omfang stilles krav til, at advokaten tillige skal udvise hensyn til tredjemands interesser, idet advokaten indtager en særlig rolle ved gennemførelse af advokatundersøgelser. Dette indebærer således, at ansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser kun undtagelsesvis kan statuere, hvor der foreligger særlige omstændigheder, og at de almindelige erstatningsretlige betingelser i øvrigt er opfyldt.

10.5 Betydningen af forsikring ved erstatningsansvar overfor tredjemand

I forlængelse af Jes Dorph-sagen er det relevant at inddrage betydningen af blandt andet advokaters lovpligtige ansvarsforsikring i relation til erstatningsansvaret overfor tredjemand. Som omtalt i *afsnit 7.2.3* er advokater underlagt pligt til at tegne ansvarsforsikring. Når Højesteret fastslår, at advokater undtagelsesvist ved særlige omstændigheder kan ifalde erstatningsansvar overfor tredjemand, opstår spørgsmålet om, hvorvidt et sådant ansvar også kan gøres gældende i praksis, således tredjemand kan opnå dækning.

Som anført i *afsnit 7.2.3* skal det fremgå af policen, hvis forsikringsselskabet hæfter direkte overfor skadelidte tredjemand for den aftalte selvrisko. I det følgende vil der i begrænset omfang blive analyseret på de tilfælde, hvor der foreligger i) manglende tegning af ansvarsforsikring. Endvidere vil der blive analyseret på de tilfælde, hvor der er tegnet ansvarsforsikring med aftalt police vedrørende hæftelse overfor tredjemand, men hvor kravet ii) ikke anmeldes rettidigt, og iii) hvor der ikke kan opnås dækning. Analysen tager udgangspunkt i retspraksis, der vedrører advokaters ansvar i kontraktforhold, men som anvendes analogt på retstilstanden overfor tredjemand. Dette skyldes, at vurderingen af advokaters ansvar overfor tredjemand vurderes efter den samme professionsmålestok og faglige standard for god advokatskik efter RPL § 126, stk. 1. Retspraksis anvendes således som et fortolkningsbidrag til at fastlægge betydningen af advokaters ansvarsforsikring i tilfælde, hvor der foreligger erstatningsansvar overfor tredjemand.

10.5.1 Manglende tegning af ansvarsforsikring

Udover reglerne i Advokatsamfundets vedtægter, følger det af retspraksis, at advokaters pligt til at tegne ansvarsforsikring udgør en del af god advokatskik. Dette understøttes af U 2021.1536 Ø, hvor en advokat, der i en længere periode havde undladt at tegne ansvarsforsikring, blev anset for groft at have tilsidesat god advokatskik og blev frataget retten til at udøve advokatvirksomhed, jf. RPL § 147 c, stk. 3. Landsretten fremhævede, at overholdelse af reglerne om ansvarsforsikring udgør en grundlæggende forudsætning for at drive advokatvirksomhed på forsvarlig vis og er af afgørende betydning for skadelidtes mulighed for at undgå økonomiske tab ved advokatens fejl. Denne forståelse af, at manglende ansvarsforsikring udgør en tilsidesættelse af god advokatskik, jf. RPL § 126, stk. 1, kommer tillige til udtryk i Advokatnævnets praksis. I nævnskendelse afsagt den 29. april 2024 fandt Advokatnævnet, at den pågældende advokat havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at have opretholdt forsikring og på trods af flere påmindelser herom ikke at have rettet op herpå.¹⁶⁹

¹⁶⁹ ANK sagsnr. 2023-3453

Nævnet lagde ligeledes vægt på, at alle advokater har pligt til at tegne en ansvarsforsikring, jf. dagældende § 61, i Advokatsamfundets vedtægter,¹⁷⁰ og at overholdelse af reglerne om ansvarsforsikring er en grundlæggende forudsætning for at drive advokatvirksomhed på forsvarlig vis og er af afgørende betydning for tredjemands muligheder for at undgå økonomisk tab ved advokatens eventuelle fejl og forsømmelser. Tilsvarende blev fastslået i nævnskendelse af 25. juni 2025, hvor manglende forsikring efter de nugældende § 46, i Advokatsamfundets vedtægter,¹⁷¹ blev anset som tilsidesættelse af god advokatskik.¹⁷²

I så fald viser U 2021.1536 Ø og nævnskendelserne, at den lovpligtige ansvarsforsikring ikke alene tjener til at sikre dækning, men det indgår også som en del af den faglige standard for god advokatskik. Dette hænger sammen med, at manglende forsikringsdækning indebærer en nærliggende risiko for, at tredjemand ikke kan opnå dækning for tab som følge af advokatens fejl. Advokatens forsikringspligt har derfor til formål at sikre, at et erstatningsansvar ikke blot statueres, men også kan opfyldes og gøres gældende i praksis. En manglende opfyldelse heraf kan medføre disciplinære sanktioner for advokaten, som det fremgår af omtalte nævnspraksis.

10.5.2 Manglende anmeldelse af krav

Derudover kan der være situationer, hvor advokaten ikke får anmeldt krav til sit forsikringselskab, inden forsikringen ophører eller på anden måde undlader at foretage rettidig anmeldelse i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne. En sådan undladelse kan have væsentlig betydning for skadelidtes mulighed for faktisk at opnå dækning og dermed gøre et eventuelt erstatningskrav gældende.

Efter retspraksis vil manglende anmeldelse af krav til ansvarsforsikringen være i strid med god advokatskik. Dette understøttes af U 2007.111 H, hvor en advokat blev idømt en bøde på 10.000 kr. for tilsidesættelse af god advokatskik for blandt andet ikke at have anmeldt skadelidtes erstatningskrav til sin ansvarsforsikring, jf. RPL § 147 c, stk. 1. Nævnet lagde vægt på, at det af § 44, i Advokatsamfundets vedtægter, fremgår, at *"(...) advokater er pligtige til at tegne ansvarsforsikring af en vis minimumsstørrelse."*¹⁷³ Hertil kommer, at *"[f]orsikringen har til formål at sikre, at [skadelidte] kan opnå erstatning i tilfælde, hvor advokatens ansvarspådragende adfærd påfører dem*

¹⁷⁰ Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund (BEK nr. 1131 af 18/11/2008)

¹⁷¹ Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund (BEK nr. 1631 af 19/12/2024)

¹⁷² ANK sagsnr. 2024-3439

¹⁷³ U 2007.111 H

*tab.*¹⁷⁴ Formålet med ansvarsforsikringen er netop at sikre, at tredjemand kan opnå dækning ved enhver form for uagtsom handling eller undladelse fra advokatens side, der påfører dem et tab. På den baggrund fastslog nævnet, at bestemmelserne i vedtægterne indebærer, at en advokat, overfor hvem der rejses et erstatningskrav, som er omfattet af den tegnede ansvarsforsikring, og som ikke kan betegnes som åbenbart grundløs, er forpligtet til at anmelde kravet til sit ansvarsforsikringsselskab i overensstemmelse med policevilkårene. Både landsretten og Højesteret stadfæstede Advokatnævnets kendelse.¹⁷⁵ Det blev herved blandt andet anført, at advokaten havde skabt usikkerhed om skadelidtes mulighed for at få deres erstatningskrav dækket, hvilket er uforeneligt med standarden for god advokatskik, jf. RPL § 126, stk. 1, sammenholdt med § 44, i Advokatsamfundets vedtægter.

Ud fra dette kan det udledes, at ansvarsforsikringens betydning ikke alene vedrører, hvorvidt advokaten har tegnet en ansvarsforsikring, men også til, om advokaten loyalt medvirker til at opfylde de forpligtelser, der følger af forsikringspolice. En undladelse af anmeldelse af et erstatningskrav, som udsætter skadelidte for risikoen for, at et eventuelt erstatningsansvar ikke kan gøres gældende, kan medføre disciplinære sanktioner på samme måde, som hvis der ikke var tegnet en ansvarsforsikring.

Dette understøttes yderligere af Advokatnævnets praksis, at manglende anmeldelse til sit ansvarsforsikringsselskab udgør en tilsidesættelse af god advokatskik. Det følger af nævnskendelse af 25. juni 2025, at en advokat ikke havde anmeldt rejste erstatningskrav overfor sit ansvarsforsikringsselskab.¹⁷⁶ Advokatnævnet bemærkede, at *”en advokat, overfor hvem der rejses et erstatningskrav – som ikke kan afvises som åbenbart grundløst – har pligt til at anmelde det rejste krav overfor sit ansvarsforsikringsselskab. En advokat bør være yderst forsigtig med at afvise at anmelde et erstatningskrav som åbenbart grundløst, da advokaten herved bringer sig i risiko for at tilsidesætte god advokatskik.”*¹⁷⁷ På den baggrund fandt nævnet, at den pågældende advokat havde tilsidesat god advokatskik ved at undlade at anmelde det rejste krav til sin ansvarsforsikring. Omvendt blev en advokat under konkrete omstændigheder frifundet for at have undladt at anmelde erstatningskravet til sit ansvarsforsikringsselskab i nævnskendelse af 25. august 2025, men Advokatnævnet fastholder samme praksis om, at enhver advokat har pligt til at anmelde det rejste krav overfor sit forsikringsselskab, og at en advokat bør være yderst forsigtig med at afvise at anmelde

¹⁷⁴ U 2007.111 H

¹⁷⁵ Ibid.

¹⁷⁶ ANK sagsnr. 2024-2292

¹⁷⁷ Ibid.

et erstatningskrav som åbenbart grundløst, da advokaten herved bringer sig i risiko for at tilsidesætte god advokatskik.¹⁷⁸

Retspraksis illustrerer dermed, at selv hvor ansvarsforsikringen er tegnet, afhænger tredjemands adgang til at opnå dækning af, at advokaten anmelder kravet rettidigt. Ansvarsforsikringen er en nødvendighed, men det er fortsat ikke sig selv tilstrækkeligt for, at et eventuelt erstatningsansvar kan gøres gældende i praksis. Det er tillige en forudsætning, at advokaten anmelder erstatningskravet til forsikringsselskabet i overensstemmelse med forsikringsvilkårene.

10.5.3 Manglende dækning

Derudover kan det forekomme, at der ikke ydes dækning under ansvarsforsikringen, selvom advokaten har tegnet en forsikring og anmeldt kravet til forsikringsselskabet. Dette kan eksempelvis skyldes forsikringsvilkårenes nærmere indhold. Som anført i *afsnit 7.2.3* kan advokaters ansvarsforsikringer være tegnet efter forskellige dækningsprincipper som skadevirkningsprincippet, et kombineret skadevirknings- og skadeårsagsprincip eller claims made-princippet. Ansvarsforsikringens dækningsprincip har betydning for, om et krav er omfattet af forsikringens dækning.

Dette kom til udtryk i U 2016.1119 H. Sagen vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt advokatens ansvarsforsikringer dækkede det erstatningskrav, som han var blevet pålagt at betale. Der var tale om to forskellige ansvarsforsikringer, der havde virkning på forskellige tidspunkter. Den gamle ansvarsforsikring var tegnet efter skadevirkningsprincippet, hvilket betød, at forsikringen kun dækkede skader, der både blev konstateret og anmeldt i forsikringstiden, uanset hvornår den ansvarspådragende handling eller undladelse var begået. Da ansvarsforsikringen ikke indeholdt vilkår om efterfølgende dækning efter skadeårsagsprincippet, dækkede den gamle forsikring ikke kravet, der blev konstateret og anmeldt efter policens ophævelse. Ved tegning af den nye ansvarsforsikring havde advokaten oplyst, at han ikke havde kendskab til omstændigheder, der kunne medføre, at der ville blive rejst krav mod ham. Både byretten og landsretten lagde vægt på, at advokaten ikke havde godtgjort, at han ikke allerede før forsikringens tegning havde kendskab til eller formodning om, at et erstatningskrav kunne blive rejst mod ham. På den baggrund fandtes den nye ansvarsforsikring heller ikke at dække. Af samme opfattelse stadfæstede Højesteret resultatet. Omvendt kan det udledes af Højesterets præmisser, at den nye ansvarsforsikring var tegnet efter claims made-princippet. Dette betød, at kravet efter forsikringsbetingelserne i den nye ansvarsforsikring måtte anses for rejst

¹⁷⁸ ANK sagsnr. 2025-365

allerede på det tidspunkt, hvor advokaten fik viden om, at der var risiko for, at der ville indtræde en skade eller et tab. Højesteret fandt, at det allerede måtte have stået klart for advokaten, at en dom over klienten kunne give anledning til et erstatningskrav mod ham selv. Kravet mod advokaten måtte derfor anses for rejst, inden den nye forsikring trådte i kraft den 1. oktober 2006, hvorfor der heller ikke kunne ydes dækning efter den nye ansvarsforsikring. Afgørelsen viser dermed, at selv hvor advokaten har i) tegnet en ansvarsforsikring og ii) anmeldt kravet til forsikringsselskabet, kan ansvarsforsikringen ikke i alle tilfælde sikre dækning, idet dækningen fortsat afhænger af forsikringsvilkårene. Dette understreger yderligere, at selv hvor der undtagelsesvis statueres erstatningsansvar overfor tredjemand som i Jes Dorph-sagen, er det ikke givet, at et sådant ansvar kan føre til dækning i praksis.

I de tilfælde, hvor der ikke opnås dækning gennem advokatens ansvarsforsikring eller andre sikringsordninger, gælder det i medfør af §§ 48-50 i Advokatsamfundets vedtægter, at Advokatsamfundets forsikringsordning subsidiært kan dække tabet, forudsat betingelserne herfor er opfyldt, jf. nærmere herom i *afsnit 7.2.3*. I den henseende er enhver advokat forpligtet til at betale et årligt bidrag til afholdelse af udgifterne ved Advokatsamfundets virksomhed, herunder tilskud til deres forsikringsordning, jf. § 45.¹⁷⁹ Til dette har Advokatnævnet fastslået i praksis, at det er i strid med god advokatskik, hvis advokaten ikke betaler et årligt bidrag til afholdelse af udgifterne. I nævnskendelsen af 28. februar 2024 fastslog Advokatnævnet endvidere, at den pågældende advokat havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at have betalt det årlige bidrag til afholdelse af udgifterne ved Advokatsamfundets virksomhed, jf. RPL § 126, stk. 1, jf. dagældende § 60, stk. 1, i Advokatsamfundets vedtægter.¹⁸⁰ Det samme blev fastslået i nævnskendelser af 29. januar 2024 og 28. februar 2024, hvor de pågældende advokater ikke rettidigt havde betalt bidrag til Advokatsamfundet.¹⁸¹ Samme forståelse er fastslået i nævnskendelser af 25. april 2025 og 24. juni 2025 efter nugældende § 45, stk. 1, i Advokatsamfundets vedtægter, hvor det netop anses for at være i strid med god advokatskik ved ikke rettidigt at have betalt bidrag til Advokatsamfundet.¹⁸²

Advokatsamfundets forsikringsordning indebærer således en vis yderligere beskyttelse af tredjemand, men udgør ikke en fuldstændig beskyttelse, idet dækning forudsætter, at de fastsatte betingelser er opfyldt. Som anført i *afsnit 7.2.3* dækker forsikringsordningen tab, som er lidt som

¹⁷⁹ Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund (BEK nr. 1631 af 19/12/2024)

¹⁸⁰ ANK sagsnr. 2023-3452

¹⁸¹ ANK sagsnr. 2023-3172, sagsnr. 2023-3452 og sagsnr. 2023-3379

¹⁸² ANK sagsnr. 2024-3251 og sagsnr. 2024-2772

følge af i) en advokats eller dennes personales fejl, forsømmelse eller andet uagtsomt forhold i forbindelse med advokatvirksomhed, der medfører erstatningskrav, eller ii) uretmæssigt forbrug af betroede midler, jf. § 48, stk. 1, i Advokatsamfundets vedtægter. Dækningen er således begrænset til disse tilfælde og omfatter således ikke skader, der er forvoldt forsætligt af advokaten.

Hvis der hverken kan opnås dækning gennem advokatens ansvarsforsikring, andre sikringsordninger eller Advokatsamfundets forsikringsordning, er tredjemands sidste mulighed at rette sit krav direkte mod advokaten. Dette indebærer imidlertid ikke, at tredjemand nødvendigvis opnår dækning i praksis, idet advokaten vil skulle hæfte personligt og dermed formentlig være ude af stand til at betale kravet. Manglende opfyldelse af sådan et krav kan, som i de foregående tilfælde, medføre disciplinære sanktioner i form af bøder og frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed, men det ændrer imidlertid ikke på, at tredjemand risikerer at stå uden dækning. Derfor tjener ansvarsforsikringen og Advokatsamfundets forsikringsordning således både til at beskytte advokaten lige såvel som tredjemand.

10.5.4 Opsamling af forsikringens betydning

Sammenfattende kan det lægges til grund, at spørgsmålet om tredjemands adgang til erstatning ikke alene beror på, om advokaten ifalder et erstatningsansvar overfor denne, men i væsentlig grad også på, om ansvaret kan gøres gældende i praksis, idet tredjemand ellers risikerer at stå uden dækning af sit tab.

Det følger analogt af retspraksis, at selv hvor betingelserne for erstatningsansvar er opfyldt, afhænger tredjemands mulighed for at opnå dækning af, om kravet er omfattet af i) advokatens lovpligtige ansvarsforsikring, ii) Advokatsamfundets forsikringsordning, eller om iii) advokaten har betalingsevne til at opfylde kravet.

Dette forudsætter blandt andet, at advokaten skal tegne en ansvarsforsikring i henhold til en af Advokatrådet godkendt police og iagttagelse sin pligt til at anmelde et fremsat erstatningskrav, idet det har afgørende betydning for, om erstatningsansvaret kan dækkes af ansvarsforsikringen. Manglende anmeldelse kan således medføre, at et ellers bestående erstatningsansvar ikke kan gøres gældende i praksis. Hertil kommer, at forsikringsdækningen ikke nødvendigvis er fuldstændig. Dækningen er begrænset af de konkrete forsikringsbetingelser, og det kan efter omstændighederne helt bortfalde, hvis betingelserne ikke er opfyldt. Selv hvor der foreligger en subsidiær dækningsmulighed gennem Advokatsamfundets forsikringsordning, er dette betinget og kan ikke anses for at udgøre en fuldstændig beskyttelse for hverken advokaten eller tredjemand. Dette betyder, at advokatens

ansvarsforsikring og Advokatsamfundets forsikringsordning ikke blot er lovpligtige muligheder, men en nødvendighed for både advokaten og tredjemand, da manglende forsikringsdækning kan medføre, at tredjemand er nødsaget til at rette et direkte krav mod advokaten, der kommer til at hæfte personligt. Det kan resultere i, at tredjemand ikke kan opnå dækning grundet advokatens betalingsudygtighed, idet denne formentlig ikke ville have tilstrækkeligt med økonomiske midler til at opfylde et personligt krav. For advokaten kan dette imidlertid føre til disciplinære sanktioner i form af bøder og retten til at udøve advokatvirksomhed, idet manglende opfyldelse af reglerne om ansvarsforsikring anses at være i strid med god advokatskik.

Det er således ikke tilstrækkeligt, at der statueres et erstatningsansvar overfor tredjemand, da det tillige er afgørende, at forsikringsordningerne reelt sikrer dækning, og at advokaten loyalt opfylder sine forpligtelser, der følger af reglerne om ansvarsforsikring i Advokatsamfundets vedtægter.

DEL IV. Afsluttende

11. Konklusion

Nærværende speciale har haft til formål at analysere gældende ret vedrørende advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser.

Grundlæggende kan det konkluderes, at advokater ved gennemførelse af advokatundersøgelser som udgangspunkt ikke ifalder erstatningsansvar overfor tredjemand, idet advokaten ved sit virke som udgangspunkt handler på vegne af sin klient og varetager dennes interesser. Retspraksis belyser imidlertid, at tredjemand ikke er afskåret fra at rette et krav mod advokaten efter de deliktsretlige regler, og at der efter omstændighederne undtagelsesvis kan statuere ansvar, hvis der foreligger særlige omstændigheder, og de almindelige erstatningsretlige betingelser i øvrigt er opfyldt.

Advokaters erstatningsansvar kan karakteriseres som et professionsansvar, der hviler på den retspraksisudviklede culperegulering. Dette gælder både i og uden for kontraktforhold. Advokaten bedømmes derfor ikke efter en almindelig bonus pater familias-betragtning, men efter en faglig specialmålestok, hvor det afgørende er, hvordan en almindelig god advokat ville have handlet i en tilsvarende situation. Af denne vurdering indgår blandt andet RPL § 126, stk. 1, de advokatetiske regler samt retspraksis fra Advokatnævnet og domstolene. Det kan imidlertid konstateres, at en tilsidesættelse af god advokatskik ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at statuere erstatningsansvar, men at dette kan indgå som en omstændighed ved culpabedømmelsen.

Særligt når det gælder gennemførelse af advokatundersøgelser, kan det efter en nærmere gennemgang af retspraksis konstateres, at sådanne undersøgelser som udgangspunkt betragtes som et responsum eller partsindlæg til klientens interne brug. Dette ses både i Løkken Sparekasse- og SAG-sagen, hvor Advokatnævnet fandt, at det ikke var i strid med god advokatskik, at der hverken var gennemført kontradiktion eller høring af berørte eller involverede parter. SAG-sagen viser imidlertid en vis udvikling i retning af, at advokaten ikke alene skal varetage klientens interesser, men også i et vist omfang tage hensyn til tredjemand, idet denne skal have relevant mulighed for at varetage sine interesser, uden at dette nødvendigvis indebærer krav om kontradiktion svarende til den, der gælder ved domstolsbehandling. I forlængelse heraf understøtter Jes Dorph-sagen, at ansvar overfor tredjemand undtagelsesvis kan statuere ved gennemførelse af advokatundersøgelser, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Højesteret lagde i den forbindelse vægt på, at advokaten ved gennemførelsen af advokatundersøgelsen var forpligtet til at udvise særlig grundighed og

omhyggelighed, der følger af den faglige standard for god advokatskik. Dette blev begrundet i, at sagen angik alvorlige beskyldninger om forhold, der lå langt tilbage i tid, og som i væsentligt omfang var baseret på forklaringer uden objektive eller tidsnære beviser. Under sådanne omstændigheder måtte der stilles større krav til advokatens bevisvurdering og kontradiktion, som blandt andet indbefattede, at tredjemand fik tilstrækkelig mulighed for at forstå og forholde sig til både det faktiske og retlige grundlag for advokatens vurderinger og undersøgelsens konklusioner og derved have relevant mulighed for at varetage sine interesser, uanset at denne havde bistand fra en advokat til at repræsentere på sine vegne.

Selvom det undtagelsesvis kan statuere, at advokater ifalder et erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser, afhænger tredjemands mulighed for at gøre ansvaret gældende i praksis af, om kravet er omfattet af i) advokatens lovpligtige ansvarsforsikring, ii) Advokatsamfundets forsikringsordning, eller om iii) advokaten økonomisk kan dække kravet, da tredjemand ellers risikerer at stå uden dækning for sit tab.

Heraf må det lægges til grund, at Højesterets afgørelse i Jes Dorph-sagen har bidraget til en nærmere afklaring af retstilstanden vedrørende advokaters erstatningsansvar overfor tredjemand ved gennemførelse af advokatundersøgelser, men da retspraksis på området fortsat er begrænset, vil vurderingen i høj grad bero på de konkrete omstændigheder.

Litteraturliste

Love og bekendtgørelser

Retsplejeloven. (2025). *Bekendtgørelse af lov om rettens pleje*. LBK nr. 1298 af 07/11/25.

Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund (2024). *Bekendtgørelse om godkendelse af vedtægt for Det Danske Advokatsamfund*. BEK nr. 1631 af 19/12/2024.

Vedtægt for Det Danske Advokatsamfund (2008). *Bekendtgørelse om godkendelse af vedtægt for Det Danske Advokatsamfund*. BEK nr. 1131 af 18/11/08.

Forarbejder

L 150 som fremsat, Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje m.v., Folketingstidende 1981-82, 2. samling, tillæg A, 1982

L 163 som fremsat, Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje m.v., Folketingstidende 2006-07, tillæg A, 2006

Afgørelser

U 2026.867 H

U 2025.2886 H

U 2021.1536 Ø

U 2018.1160 H

U 2016.1119 H

U 2007.111 H

BS-42922/2019-RAN

Advokatnævnets kendelser

ANK sagsnr. 2025-365 (Kendelse af 25.08.2025)

ANK sagsnr. 2024-2292 (Kendelse af 25.06.2025)

ANK sagsnr. 2024-2772 (Kendelse af 24.06.2025)

ANK sagsnr. 2024-3439 (Kendelse af 25.06.2025)

ANK sagsnr. 2024-3152 (Kendelse af 27.03.2025)

ANK sagsnr. 2024-3152 (Kendelse af 25.04.2025)

ANK sagsnr. 2023-3453 (Kendelse af 29.04.2024)

ANK sagsnr. 2023-3452 (Kendelse af 28.02.2024)
ANK sagsnr. 2023-3379 (Kendelse af 28.02.2024)
ANK sagsnr. 2023-3172 (Kendelse af 29.01.2024)
ANK sagsnr. 2023-257 (Kendelse af 28.06.2023)
ANK sagsnr. 2019-1064 (Kendelse af 27.06.2019)
ANK sagsnr. 2022-2423 (SAG-sagen)
ANK sagsnr. 2022-2241 (SAG-sagen)
ANK sagsnr. 2010-02-0541 (Løkken Sparekasse-sagen)
ANK sagsnr. 2010-02-0540 (Løkken Sparekasse-sagen)

Juridiske artikler

U 1994B.359 – Trolle, E. (1994). *Advokatundersøgelser som retlig undersøgelsesform*.
U 1991B.365 – Trolle E. (1991). *Advokatundersøgelser: En alternativ retlig undersøgelsesform?*

Retslitteratur

Andersen, M. B., & Petersen, L. L. (2022). *Advokatretten*, (2. udg.). Ex Tuto Publishing.

Ehlers, A. B. (2025). *Grundlæggende erstatningsret*, (2. udg.). Karnov Group Denmark A/S.

Blume, P. (2020). *Retssystemet og juridisk metode*, (4. udg.). Djøf Forlag.

Evald, J. (2023). *At tænke juridisk*, (3. udg.). Djøf Forlag.

Gomard, B. (2002). *Moderne erstatningsret*, (1. udg.). Djøf Forlag.

Halling-Overgaard, S., & Andersen, A. (2022). *Advokaters erstatningsansvar*, (4. udg.). Djøf Forlag.

Hansen, L. L., Werlauf, E., & Petersen L. L. (2022). *Den juridiske metode – en introduktion*, (3. udg.). Djøf Forlag.

Høilund, D. (2025). *Retssikkerhed og juridisk metode*, (5. udg.). Hans Reitzels Forlag.

Hørlyck, E. (2020). *Bevisbyrden i civile sager*, (1. udg.). Djøf Forlag.

Kruse, A. V. (1990). *Advokatansvaret*, (6. udg.). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Lavesen, M., & Jørgensen, L. Ø. (2022). *Advokatetik – ret og rammer*, (3. udg.). Advokatsamfundet.

Munk-Hansen, C. (2021). *Den juridiske løsning – Introduktion til den juridiske metode*, (2. udg.). Djøf Forlag.

Munk-Hansen, C. (2022). *Retsvidenskabsteori*, (3. udg.). Djøf Forlag.

Ulfbeck, V. (2021). *Erstatningsretlige grænseområder I*, (3. udg.). Djøf Forlag.

Von Eyben, B., & Isager, H. (2024). *Lærebog i erstatningsret*, (10. udg.). Djøf Forlag.

Samuelsson, M., & Søgaard, K. (1993). *Rådgiveransvaret – Erstatningsansvar og forsikring for professionelle rådgivere*, (1. udg.). Forsikringshøjskolens Forlag.

Schaumburg-Müller, S., Kjær, M., & Hamer, C. R. (2025). *Juraens verden – Metoder, retskilder og discipliner*, (2. udg.). Djøf Forlag.

Internetkilder

Advokatsamfundet. (2025). *Ny vedtægt for Advokatsamfundet er trådt i kraft* på advokatsamfundet.dk. Senest hentet d. 11/05/26 fra: <https://www.advokatsamfundet.dk/nyheder-medier/nyheder/2025/ny-vedtaegt-for-advokatsamfundet-er-tradt-i-kraft/>

Advokatsamfundet. (2025). *Ansvarsforsikring* på advokatsamfundet.dk. Senest hentet d. 11/05/26 fra: <https://www.advokatsamfundet.dk/regler-for-advokater/forsikring-og-garanti/ansvarsforsikring/>

Advokatsamfundet. (2025). *Erstatningsfonden (ophørt pr. 1. januar 2025)* på advokatsamfundet.dk. Senest hentet d. 11/05/26 fra: <https://www.advokatsamfundet.dk/din-advokat/din-advokats-pligter-og-ansvar/erstatningsfonden-ophort-pr-1-januar-2025/>

Kristoffersen, S., & Smith, E. (2025). *Kontradiktorisk princip* i Lex på lex.dk. Senest hentet d. 11/05/26 fra: https://lex.dk/kontradiktorisk_princip

Advokatnævnet. (2025). *Organisation* på advokatnævnet.dk. Senest hentet d. 11/05/26 fra: <https://www.xn--advokatnvet-edb.dk/advokatnaevnets-arbejde/organisation/>

Rønde, T. (2015). *Bevisbyrden ved klager over tilsidesættelse af god advokatskik* i Advokatsamfundet på advokatsamfundet.dk. Senest hentet d. 11/05/26 fra: <https://www.advokatsamfundet.dk/nyheder-medier/tidligere-artikler/2015/advokaten-1/2015-advokatnaevnet/>

Windahl, C. B, (2019). *2019 – Advokaten 7 Manglende betaling af bøder* på advokatsamfundet.dk.

Senest hentet d. 11/05/26 fra:

<https://www.advokatsamfundet.dk/nyheder-medier/tidligere-artikler/2019/advokaten-7/2019-manglende-betaling-af-boeder/>

Københavns Kommune. (2022). *Elever i Sankt Annæ Gymnasiekor blev udsat for seksualiseret kultur og krænkende adfærd* på kk.dk. Senest hentet d. 11/05/26 fra: <https://www.kk.dk/nyheder/elever-i-sankt-annae-gymnasiekor-blev-udsat-for-seksualiseret-kultur-og-kraenkende-adfaerd>

Andet

De advokatetiske regler, Advokatsamfundet, vedtaget på Advokatrådets møde den 16. juni 2022

Vejledning om advokatundersøgelser, Advokatsamfundet, september 2022

Praktisk vejledning til udførelse af advokatundersøgelser, Danske Advokater, 2012

Bilagsoversigt

Bilag 1: Kopi af praktisk vejledning til udførelse af advokatundersøgelser, Danske Advokater, 2012

Bilag 2: Kopi af anvendte nævnskendelser (samlet)

Bilag 3: Individuel procesplan

Bilag 4: Individuelt procesafsnit